93- KITABU'L-FITEN
1- Yüce Allah'in "Ve öyle bir fitneden sakinin ki, hiç de içinizden yalniz zulmedenlere dokunmakla kalmaz ve bilin ki Allah'in azabi siddetlidir" (el-Enfâl: 25) Kavlinin Beyâni Ile Peygamber(S)'In Fitnelerden Sakindirmasinin Beyâni Hakkinda Gelen Hadîsler Babi
2- Peygamber(S)In: "Sizler benden sonra hoslanmayacaginiz birtakim çirkin isler göreceksiniz" Kavli Babi
3- Peygamber(S)'In: 'Ümmetimin helaki beyinsiz birtakim gençlerin elleriyledir" Kavli Babi
4- Peygamber(S)'In: "Vukû'u yaklasan bir senden dolayi vay Arab'in hâline!" Kavli Babi
5- Fitnelerin Meydana Gelmeleri Babi
6- Bâb:
7- Peygamber(S)'In: 'Kim bize silâh çekerse, o bizden degildir" Kavli Babi
8- Peygamber(S)'In: "Benden sonra birbirinizin boyunlarini vuracak kâfirlere dönmeyiniz" Kavli Bâbî
9- Bâb:
10- Bâb:
11- Bâb: Bir Devlet Baskani Üzerinde Toplanmis Bir Cemaat Bulunmadigi Zaman (Bu Fitne, Daginiklik Ve Ihtilâf Hâlinde) Müslümânin Isi Nasil Olacaktir?
12- Fitneler Ve Zulümler Ehlinin Ferdlerini Çogaltan Kimseler Babi
13- Bâb: Müslüman, Degersiz Ve Hayirsiz Insanlar Içinde Kaldigi Zaman (Ne Yapacaktir)?
14- Fitne Sirasinda (Fesad Yeri Olan Sehirlerden Kaçarak) Çöl Arablari'yla Oturmak Babi
15- Fitnelerden Allah'a Siginmak Babi
16- Peygamber(S)'In: "Fitne dogu cihetindedir Kavli Babi
17- Denizin Dalgalanmasi Gibi Dalgalanacak Olan Fitne Babi
18- Bâb
19- Bâb
20- Bâb:
21- Peygamber(S)'In Alî'nin Oglu Hasen Için: "Benim bu oglum elbette bir seyyiddir. Umarim kit Allah bu oglum sebebiyle müslümânlardan iki büyük firkanin arasini islâh eder" Kavli Babi
22- Bâb: Bir Insan Bir Kavmin Yaninda Birsey Söyler De Sonra Onlarin Yanindan Çikar Ve Söylediginin Ziddini Söylerse?
23- Bâb:
24- Zamanin (Ilk Hâlinden) Degistirilmesi, Nihayet Putlara Ibâdet Etmeleri Babi
25- (Hicaz Arazîsinde) Ates Çikmasi Babi
26- Bâb
27- Deccâlin Zikri Babi
28- Bâb: Medine'ye Deccâl Giremez
29- Ye'cûc Ve Me'cûc Babi

Rahman ve Rahîm olan Allah'in ismiyle

93- KITABU'L-FITEN

(Fitneler Kitabi)

1- Yüce Allah'in "Ve öyle bir fitneden sakinin ki, hiç de içinizden yalniz zulmedenlere dokunmakla kalmaz ve bilin ki Allah'in azabi siddetlidir" (el-Enfâl: 25) Kavlinin Beyâni Ile Peygamber(S)'In Fitnelerden Sakindirmasinin Beyâni Hakkinda Gelen Hadîsler Babi [1]

1-.....Abdullah ibnu Ebî Muleyke söyle demistir: Esma bintu Ebî Bekr (R) söyledi ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Ben (kv-yâmet gününde) havzimin basinda benim yanima gelecek olanlari beklerim. Derken benim yakinimda birtakim insanlar yakalanirlar. Ben:
— Onlar benim ümmetimdir; derim. Allah:
— Sen onlarin senden sonra dînlerinden arkalarina dönüp gittiklerini bilmezsin! buyurur".
Abdullah ibn Ebî Muleyke:
— Allah'im, bizler topuklarimiz üzerinde arkamiza dönmekten yâhud (dînimizde) fitnelere ugratilmaktan Sana siginiriz! demistir.

2-.....Abdullah ibn Mes'üd (R) söyle dedi: Peygamber (S) söyle buyurdu: "Ben sizin havuz basina ilk varan öncünüzüm. Yemîn olsun orada sizden bir takim adamlar bana kaldirilip gösterilecek, hat-tâ ben onlara vermek üzere elimi uzatirim ki, bu sirada onlar çekilip benden uzaklastirilirlar. Ben:
— Ey Rabb'im! Onlar benim sahâbîlerimdirler! derim. Yüce Allah:
— Sen onlarin senden sonra dînde neler îcâd ettiklerini bilmezsin! buyurur" [2]

3-.....Ebû Hazim söyle demistir: Ben Sehl ibn Sa'd(R)'dan isittim, o söyle diyordu: Ben Peygamber (S)'den isittim, o söyle buyuru-yordu: "Ben sizin havuz basinda öncünüzüm. Ona gelen içer, ondan içen ebediyyen bir daha susamaz. Ve muhakkak benim yanima bir-takim kavimler gelecekler ki, ben onlari tanirim, onlar da beni tanirlar. Sonra benimle onlar arasina bir perde konulur".
Ebû Hazim dedi ki: Ben bu hadîsi kendilerine tahdîs ederken Nu'-mân ibn Ebî Ayyas da isitti ve:
— Sen bu hadîsi Sehl'den bu sekilde söylerken isittin mi? diye sordu.
Ben de:
— Evet, dedim.
Ebû Hazim söyle dedi: Ve ben Ebû Saîd el-Hudrî üzerine sehâ-det ediyorum ki, muhakkak surette ben ondan isittim, o su sözler ziyâde ederek Peygamber'in söyle buyurdugunu söylüyordu:
— "Onlar muhakkak bendendirler, derim. Bana:
— Sen onlarin senin ardindan ne tebdiller yaptiklarini bilmezsin, denilir.
Ben de:
— Benden sonra (dînde) degistirme yapanlar uzak olsunlar, uzak olsunlar! derim" [3].

2- Peygamber(S)In: "Sizler benden sonra hoslanmayacaginiz birtakim çirkin isler göreceksiniz" Kavli Babi [4]

Abdullah ibn Zeyd de:

[5]

Peygamber (S) "Havuz basinda bana kavusuncaya kadar sabrediniz" buyurdu, demistir .

4-.....Bize Zeyd ibnu Vehb tahdîs etti: Ben Abdullah ibn Mes'ûd(R)'dan isittim, söyle dedi: Rasûlullah (S) bizlere:
— "Sizler benden sonra istikbâlde (dünyâ isleri ve paylarinda) baskalarinin size tercih edildigini ve (dîn islerinde de) hoslanmayacaginiz birtakim (bid'atli) isler göreceksiniz" buyurdu. Sahâbîler:
— Yâ Rasûlallah! Bu vaziyet karsisinda bizlere nasil hareket etmemizi emredersiniz? diye sordular.
Rasûlullah:
— "Emirlere istedikleri haklarim eda ediniz, kendi hakkinizi da Allah'tan isteyiniz" buyurdu [6].

5-.....Ebû Recâ'dan; o da Ibn Abbâs(R)'tan tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Her kim emîrinden meydana gelen bir hareketi fena görürse, sabretsin (isyankâr vaziyet almasin). Çünkü her kim sultândan (yânî ona itaatten) bir karis disari çikarsa, o, Câhiliyet ölümüyle ölür" [7].

6-..... Bana Ebû Recâ el-Utâridî tahdîs edip söyle dedi: Ben Ibn Abbâs(R)'tan isittim, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Her kim emîrinden hoslanmayacagi bir seyin meydana geldigini görürse, onun fenaligina sabretsin (isyan etmesin). Çünkü herkim (Islâm) camiasindan bir karis ayrilir da ölürse muhakkak o, Câhiliyet ölümü ile ölür" [8].

7-.....Cunâde ibnu Ebî Umeyye söyle demistir: Bizler, hasta hâlinde iken, Ubâde ibnu's-Sâmit(R)'in yanma girdik ve ona:
— Allah seni iyilestirsin, sen bize Peygamber(S)'den isittigin ve Allah'in onunla seni faydalandiracagi bir hadîs tahdîs et, dedik.
O söyle dedi: Peygamber (S) bizi (Ensâr cemâatini Akabe gecesi bey'at için) çagirdi. Biz de kendisiyle bey'at ettik.
Ubâde dedi ki: Peygamber'e, Ensâr üzerine bir borç olarak bizden aldigi ahid ve mîsâkta söyle söyleyip bey'at ettik: "Allah ve Ra-sûlü'nün emirlerini dinleyip onlara hem nes'eli, hem kederli zamanimizda; hem zor, hem kolay hâlimizde itaat etmek ve âmirlerimiz kendi arzularini nefislerimiz üzerine tercîh etseler dahî onlara itaat etmek ve niza (ve kital) etmemek üzere bey'at ettik, ancak emî-rin açik bir küfrünü görseniz, onun küfrü hakkinda yaninizda Allah'in Kitâbi'ndan kuvvetli bir deliliniz olmasi hâli müstesnadir" [9].

8-.....Bize Su'be, Katâde'den; o da Enes ibn MâIik(R)'ten; o da Useyd ibn Hudayr(R)'dan söyle tahdîs etti: Ensâr'dan bir kimse Peygamber(S)'e geldi de:
— Yâ Rasûlallah! Beni zekât âmili veya bir yere vâlî ta'yîn buyurmaz misiniz? Nitekim (Muhacirler'den) fulâni ta'yîn ettiniz! diye ta'rîz eyledi.
Rasûhillah:
— "(Ey Ensâr cemâati!) Sübhesiz sizler benden sonra yakinda (böyle dünyâ islerinde) baskalarinin size tercîh edildigi zamana kavusacaksiniz. Bununla beraber yine de siz sabrediniz! Nihayet (kiya-

met günü) bana kavusacaksiniz" buyurdu [10].

3- Peygamber(S)'In: 'Ümmetimin helaki beyinsiz birtakim gençlerin elleriyledir" Kavli Babi

9-.....Bize (Emevîler'den) Amr ibnu Yahya ibn Saîd tahdîs edip söyle dedi: Bana dedem Saîd ibn Amr haber verip söyle dedi: Ben (bir kerre Muâviye zamaninda) Medine'de Peygamber'in mescidinde, Ebû Hureyre ile beraber oturuyordum. Yanimizda Mervân ibnu'l-Hakem de vardi. Ebû Hureyre (R):
— Ben (kendisi fitraten) dogru sözlü olan ve (Allah tarafindan) dogrulugu tasdik olunan Rasûlullah(S)'tan: "Ümmetimin helaki, Ku-reys'ten birkaç gencin ellerindedir" buyururken isittim, dedi.
Mervân:
— Allah'in la'neti o gençlerin üzerine olsun! dedi. Ebû Hureyre:
— Eger Fulân ogullari ve Fulân ogullari diye isimlerini söylemek isteseydim, muhakkak söylerdim, dedi.
Emevîler'den Amr ibnu Yahya dedi ki:
— Mervân ogullan Islâm hükümetini alarak Sam'a mâlik olduklari sirada büyükbabam Saîd ibn Amr ile beraber Mervân ogullan'-na giderdik. Bir kerresinde büyükbabam orada birtakim genç genç Mervân ogullari'ni gördü de bize: Belki su gençler bu ümmetin helakine sebeb olacak gençlerden olabilirler, dedi (de Ebû Hureyre hadîsine isaret etti). Biz de büyükbabama: (Rasûlullah'in bu haberini) sen daha iyi bilirsin! dedik [11].

4- Peygamber(S)'In: "Vukû'u yaklasan bir senden dolayi vay Arab'in hâline!" Kavli Babi

10-.....Zeyneb bintu Cahs (R) söyle demistir: Peygamber (S) uykudan yüzü kipkirmizi olarak uyandi da:
— "Lâ ilahe ille'ttah! Vukû'u yaklasan bir senden, büyük bir fitneden dolayi vay Arab'in hâline! Bu gün Ye'cûc ve Me'cûc seddinden sunun gibi bir delik açildi!" buyuruyordu.
Sufyân ibn Uyeyne (sag sehâdet parmaginin ucunu dibine getirip yummakla bu parmagin iki bogumu Sürülmüs yilan gibi olmasiy-le) doksan isareti yapti yâhud yüz isareti bagladi. (Zeyneb dedi ki:)
—Bizim içimizde bu kadar sâlih kimseler varken, biz helak olur
muyuz? denildi. Peygamber:
Hakem, Rasûlullah'in hayâti zamaninda isledigi kötülüklerden dolayi Taife sürülmüs ve Mervân orada dünyâya gelmisti. Ebû Bekr ve Umer devrinde de orada sürgün yasayan bu baba ve ogul, Hz. Usmân halîfe olunca,
— "Evet, pislik (yânî fisk, fucûr, fuhus ve ma'siyet) çogaldigi zaman (helak olursunuz)" buyurdu [12].

11-.....Usâme ibn Zeyd (R) söyle demistir: Peygamber (S) yüksek bir yerden Medîne evleri

arasindan yükselen kösklere bakti da:
— "Benim görmekte oldugum fitneleri sizler görebiliyor musunuz?" buyurdu.
Sahâbîler:
— Hayir, dediler. Rasûlullah:
— "Sübhesiz ben, evlerinizin aralarina dökülen fitne ve felâket mahallerini, siddetli yagmur sellerinin açtigi yarlar gibi (gözümle) görüyorum" buyurdu [13].

5- Fitnelerin Meydana Gelmeleri Babi

12-.....Bize Ma'mer, ez-Zuhrî'den; o da Saîd ibnu'l-Müseyyeb'den; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S):
— "(Kiyametin yaklasmasi alâmetleri sunlardir:) Zaman birimleri birbirine yakin olur (yillar ay, aylar gün, günler de saat gibi hizla geçer). Allah 'a kulluk ve hayir amelleri eksilir, kalblere siddetli cimrilik atilip yerlestirilir, birçok fitneler meydana gelir ve hercümerc çogalir" buyurdu.
Sahâbîler:
— Yâ Rasûlallah! O here nedir? diye sordular. Rasûlullah da iki kerre:
— "Öldürme, öldürme!" buyurdu [14].
Suayb, Yûnus, el-Leys, ez-Zuhrî'nin kardesinin oglu; bu üçü de ez-Zuhrî'den; o da Humeyd'den; o da Ebû Hureyre'den; o da Pey-gamber(S)'den olmak üzere söylediler [15].

13-.....Sakîk söyle dedi: Ben Abdullah ibn Mes'ûd'un ve Ebû Mûsâ el-Es'arî'nin beraberinde idim, bu ikisi: Peygamber (S) "Kiyametin kopmasinin önünde öyle bir takim günler vardir ki, onlarda Yeryüzüne cahillik inip yayilir, ilim kaldirilir ve öldürmekten ibaret olan hercümerc çogalir" buyurdu, dediler.

14-.....Bize Sakîk tahdîs edip söyle dedi: Abdullah ibn Mes'ûd ile Ebû Mûsâ oturdular da birbirlerine hadîs söylediler. Ebû Mûsâ:
— Peygamber (S): "Kiyametin önünde öyle günler vardir ki, onlarda ilim kaldirilir, cahillik inip yayilir, katiden ibaret olan hercü-merc çogalir" buyurdu, dedi.

15-.....Ebû Vâil söyle demistir: Ben Abdullah ibn Mes'ûd ile Ebû Mûsâ el-Es'arî'nin beraberinde oturmakta idim. Ebû Mûsâ (R): Ben Peygamber(S)'den bundan önceki hadîsin benzerini isittim. "Here" Habes dilinde "Öldürmek"tir, dedi [16].

16-.....BizeSu'be, Vâsil ibn Hayyân'dan; odaEbû Vâil'den;
o da Abdullah ibn Mes'ûd'dan tahdîs etti. Zannediyorum ki, Abdullah bu hadîsi Peygamber'e yükselterek söyle buyurdu, dedi: "Kiyametin kopmasindan önce here günleri vardir ki, onlarda ilim zail olur ve cehalet meydana çikar".
Ebû Mûsâ: "Here", Habes dilinde "ÖIdürmek"tir, dedi.

Ebû Avâne, Âsim'dan; o daEbû Vâil'den söyledi ki, Ebû Mûsâ el-Es'arî, Abdullah ibn Mes'ûd'a:
— Sen Peygamber (S)'in zikretmis oldugu kiyametten önceki o here günlerini biliyorsun, deyip bundan önceki hadîs tarzinda söylemistir.
Ibn Mes'ûd:
— Ben Peygamber(S)'den: "Kendileri hayâtta bulunup da kiyametin koptugu zamana erisen kimseler, insanlarin serrlilerindendir" buyururken isittim, demistir [17].

6- Bâb:

"Bundan sonra gelecek zaman, muhakkak evvelkinden daha serrli olacaktir"

17-.....Bize Sufyân es-Sevrî tahdîs etti ki, ez-Zubeyr ibnu Adiyy söyle demistir: Biz Haccâc'dan karsilastigimiz_zulümden dolayi Enes ibn Mâlik'e gidip sikâyet ettik. Enes ibn Mâlik (R):
— Sabrediniz! Çünkü bundan sonra üzerinize gelecek zaman, muhakkak bundan daha serrli olacaktir. Ve bu fenalik (siz ölüp de) Rabb'inize kavusuncaya kadar (asirlarca) böyle sürüp gidecektir. Ben bu sözü Peygamberiniz(S)'den isittim, dedi [18].

18-.....Peygamber'in zevcesi Ümmü Seleme (R) söyle demistir: Bir gece Rasûlullah (S) dehsetle uyandi da söyle buyuruyordu: "Subhânallah! Allah bu gece ne hazîneler indirdi! Ve ne fitneler indirildi! Hücrelerin sahibeleri olan kadinlari (yânî zevcelerini) namaz kilmalari için kim uyandirir? Dünyâda nice giyinik kadinlar vardir ki, âhirette çiplaktirlar" [19].

7- Peygamber(S)'In: 'Kim bize silâh çekerse, o bizden degildir" Kavli Babi

19-.....Bize Mâlik, Nâfi'den; o da Abdullah ibn Umer(R)'den haber verdi ki, Rasûlullah (S): "Her kim biz müslümânlara silâh çekip kital ederse, artik o biz müslümânlarin camiasindan degildir" buyurmustur [20].

20-..... Bize Ebû Usâme; Bureyd'den; o da Ebû Burde'den;
o da Ebû Mûsâ eI-Es'arî(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S): "Her kim bize silâh çekerse, artik o bizden degildir" buyurmustur [21].

21-.....Hemmâm ibn Münebbih söyle demistir: Ben Ebû Hureyre(R)'den isittim, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Sakin sizin biriniz silâhini (çikarip da) dîn kardesine isaret etmesin! Çünkü isaret eden kimse bilmez, belki seytân eline hiz verip çeker de (dîn kardesini vurur) bu suretle cehennemden bir çukura yuvarlanir" [22]

22-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne tahdîs edip söyle dedi: Ben Amr ibn Dînâr'a;
— Yâ Ebâ Muhammedi Sen Câbir ibn AbdilIah(R)'tan: Bir adam mescidden geçti, yaninda (demirleri meydanda) oklari vardi. Rasû-Iullah (S) ona "Demirlerinden tut (da kimseye dokunmasinlar)" buyurdu, derken isittin mi? diye sordum.
Amr ibn Dînâr:
— Evet isittim, diye cevâb verdi.

23-.....Bize Hammâd ibn Zeyd, Amr ibn Dînâr'dan; o da Câbir ibn Abdillah(R)'tan söyle tahdîs etti: Bir adam mescidden geçti, yaninda demirlerim meydana çikarmis oldugu birçok oklari vardi. Rasûlullah (S) tarafindan, oklarin herhangibir müslümâna dokunup yaralamamasi için, demirli taraflarindan tutmasi emrolundu.

24-..... Bize Ebû Usâme, Bureyd'den; o da Ebû Burde'den; o da Ebû Mûsâ(R)'dan tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Herhangibiriniz mescidimizin yâhud çarsimizin birinden yaninda demirli oklar varken geçecek olursa, oklarin demirlen üzerinden tutsun -yâhud: Onlardan birini müslümânlardan bir kimseye isabet ettirmemek için demirlerini avucunun içiyle alip tutsun-!" buyurdu [23].

8- Peygamber(S)'In: "Benden sonra birbirinizin boyunlarini vuracak kâfirlere dönmeyiniz" Kavli Bâbî

25-.....Bize Sakîk tahdîs edip söyle dedi: Abdullah ibn Mes'ûd (R): Peygamber (S): "Müslümâna sövmek fisk, onunla kital etmek küfürdür" buyurdu, demistir [24].

26-..... Bana Vâkid, babasi Muhammed ibn Zeyd'den haber verdi ki, Ibn Umer (R) Peygamber(S)'den: "Benden sonra birbirleri-nizin boyunlarini vuracak kâfirlere dönmeyiniz" buyururken isitmis-ür [25].

27-.....Bize Ibnu Sîrîn, Abdurrahmân ibn Ebî Bekre'den; o da babasi Ebû Bekre'den ve diger bir adamdan -ki o, kimse (yânî Hu-meyd ibn Abdirrahmân) benim nefsimde Abdurrahmân ibn Ebî Bekre'den daha faziletlidir- tahdîs etti ki, Ebû Bekre (R): Rasûlullah (S) Minâ'da Nahr gününde insanlara hutbe yapti da:
— "Bu hangi gündür biliyor musunuz?" buyurdu. Sahâbîler:
— Allah ve Rasûlü en bilendir! dediler.
Hattâ biz, Rasûlullah bu güne eski adindan baska bir ad verecek sandik.
Rasûlullah:
— "Bu, nahr günü degil midir?" buyurdu. Biz:
— Evet yâ Rasûlallah, nahr günüdür! dedik. Rasûlullah:
— "Bu içinde bulundugunuz hangi beldedir? Bu, Mekke beldesi degil midir?" buyurdu.
Bizler:

— Evet yâ Rasûlallah, Mekke'dir! dedik. Rasûlullah:
— "Su hâlde iyi biliniz ki, bu ayinizda, bu beldenizde, bu gününüzün haram oldugu gibi kanlariniz, mallariniz, namuslariniz ve bedenlerinizin dis yüzü olan derileriniz birbirinize haramdir (Her türlü saldiridan korunmustur). Dikkat edin! Bunu sizlere teblig ettim mi?" buyurdu.
Bizler:
— Evet teblig ettin! dedik. Rasûlullah:
— "Allah'im, sâhid ol!" dedikten sonra:
— "Bunu burada hazir bulunanlar, burada hazir bulunmayanlara (yânî müstakbel nesillere) teblig etsin. Çünkü bâzi teblig edici bunu kendisinden daha iyi belleyecek olana teblig edebilir" buyurdu.
Muhammed ibn Kesîr: Teblig böyle olmustur (yânî tebiîg çok ker-re böyle hafizlardan daha iyi hafiz olanlara yapilagelmistir), dedi. Rasûlullah:
— "Benden sonra birbirinizin boyunlarini vuracak kâfirlere dönmeyiniz" buyurdu.
Abdurrahmân ibn Ebî Bekre söyle dedi: Câriye ibnu Kudâme onu yaktigi vakit, el-Hadramî'nin yakildigi gün olunca, Câriye kendi askerlerine:
— Ebû Bekre Nufey'e bakiniz; o teslîm ve inkiyâd üzere mi yâ-hud degil mi? dedi.
Askerler ona:
— Iste bu Ebû Bekre'dîr ki, o senin el-Hadramî'ye yaptigin isi görmektedir (belki o seni söz yâhud silâhla reddetmektedir), dediler.
Abdurrahmân ibn Ebî Bekre, geçen senedle söyle dedi: Bana annem, Ebû Bekre Nufey'den: Onun (onlarin: Belki o seni silâh yâhud sözle inkâr etmistir, dediklerini isittigi zaman): Eger onlar evimde üzerime girmis olsalardi, ben onlara karsi kendimi müdâfaa etmek için bir kamis deynegini de uzanip tutmazdim! dedigini tahdîs etti [26].

28-.....Ibn Abbâs (R): Peygamber (S): "Benden sonra (gerisin geri giderek) dîninizden dönüp de birbirlerinizin boyunlarini vuracak kâfirler olmayiniz" buyurdu, demistir [27].

29-.....Cerîr ibn Abdillah el-Becelî (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) Veda Hacci'nda bana:
— "Insanlari sustur da dinlesinler!" diye emretti. Insanlar sükût ettikten sonra:
— "Benden sonra birbirinin boyunlarini vuran kâfirlere dönmeyiniz!" buyurdu [28].

9- Bâb:

'Fitne zamaninda oturanin fitnesi, ayakta durandan hayirli olur".

30-.....(Buradaki iki senedle) Ebû Hureyre (R): Rasûlullah (S) söyle buyurdu, demistir: "Yakin gelecekte birtakim fitneler olacaktir. Fitne zamaninda (ona karismayip) oturan kisi, ayakta durandan hayirlidir. O zaman ayakta duran da (fitne sebeblerini hazirlamaya) gidenden hayirlidir. Bu yolda yürüyen de bi'Ufiil fesada çalisandan hayirlidir. Her kim fitne olacagini bilip de, onu görmege çalisirsa, muhakkak onun kahrina ugrar. Her kim o fitne zamani iltica edecek veya siginacak bir yer [29]

bulursa, hemen siginsin (fesâdcilara karismasin)" .

31-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Ileride birtakim fitneler olacaktir. Fitne zamanlarinda oturan kimse, ayakta durandan hayirlidir. Ayakta duran da yürüyen-den hayirlidir. Yürüyen de kosandan hayirlidir. Fitneyi görmege çalisan onun serrini görür. Her kim fitne zamani iltica edecek veya siginacak bir yer bulursa, hemen ona siginsin!' [30].

10- Bâb:

"Iki müslümân kiliçlari ile karsilastiklari zaman...

32-.....Bize Hammâd, ismini söylemedigi bir adamdan; o da Hasen Basrî'den tahdis etti ki (Ahnef ibn Kays) söyle demistir: Ben Alî ile Muâviye arasindaki harb fitnesi günlerinde silâhimla çikmis-tim. Akabinde beni Ebû Bekre karsiladi da:
— Nereye gitmek istiyorsun? diye sordu. Ben de:
— Rasülullah'in amcasi ogluna (yânî Alî'ye) yardim etmek istiyorum, dedim.
Ebû, Bekre bana söyle dedi:
— Rasûlullah (S): "Iki müslümân kiliçlariyle birbirlerine yöne-lip vurustuklari zaman, ikisi de (yânî öldüren de, ölen de) atestedir" buyurdu. Öldüren böyledir, ama ölene ne oldu? diye soruldu. Rasû-lullah: "Ölen de arkadasini öldürmek istemistir" buyurdu.
Hammâd ibn Zeyd söyle dedi: Ben bu hadîsi Eyyûb es-Sahtiyânî ile Yûnus ibn Ubeyd'e zikrettim de, bunu onlarin da bana tahdîs etmelerini istiyordum. Onlarin ikisi de: Bu hadîsi Hasen Basrî ancak el-Ahnef ibn Kays'tan; o da Ebû Bekre'den olmak üzere rivayet etmistir, dediler [31].

33- Bize Süleyman tahdîs etti. Bize Hammâd bu hadîsi tahdîs etti.
Ve Muemmel de söyle dedi: Bize Hammâd ibn Zeyd tahdîs etti. Bize Eyyûb, Yûnus, Hisâm ibn Hasan ve Muallâ ibnu Ziyâd, Hasen Basrî'den; o da el-Ahnef ten; o da Ebû Bekre'den; o da Peygam--ber(S)'den olmak üzere tahdîs ettiler.
Ve bunu Ma'mer, Eyyûb'dan rivayet etti. Bunu Bekkâr ibnu Ab-dilazîz, babasindan; o da Ebû Bekre'den rivayet etti.
Gunder de söyle dedi: Bize Su'be, Mansûr'dan; o da Rib'î ibn Hirâs'tan; o da Ebû Bekre'den; o da Peygamber'den tahdîs etti.
Hâlbuki Sufyân es-Sevrî bunu Mansûr'dan diye yükseltmedi [32].

11- Bâb: Bir Devlet Baskani Üzerinde Toplanmis Bir Cemaat Bulunmadigi Zaman (Bu Fitne, Daginiklik Ve Ihtilâf Hâlinde) Müslümânin Isi Nasil Olacaktir?

34-.....Ebû îdrîs el-Havlânî, Huzeyfe ibnu'l-Yemân(R)'dan söyle derken isitmistir: Insanlar Rasûlullah(S)'a
(gelecege âid) hayirdan sorarlardi. Ben de (Islâm Ümmeti'ne gelecek) serrden -o serrin bana

erismesinden korkarak- sorardim. Bu endîse ile bir kerresinde:
— Yâ Rasûlallah! Biz vaktiyle Câhiliyet devrinde sirk ve küfür içinde idik. Sonra Allah bize su büyük Islâm hayrini getirdi. Bu hayir ve saadetten sonra gelecek bir serr ve fitne var midir? diye sordum.
Rasûlullah:
— "Evet vardir" buyurdu. Ben:
— O serrden ve fitneden sonra bir hayir ve salâh var midir? dedim.
Rasûlullah:
— "Evet bir hayir ve salâh vardir. Fakat onun içinde bâzi serr ve fesâd bulunacak (hayri bulandiracak, durulugunu bozacak)" buyurdu.
Ben:
— O hayrin (temizligini bulandiracak) kiri nedir? diye sordum. Rasûlullah:
— "O devrin âmirlerinden bir zümre ümmeti benim sünnetim ve yolumun hilâfina idare edecekler. Sen o devrin âmir ve valilerinden bâzilarinin hareketlerini (dogru bulup) tasvîb, bâzilarinin hareketlerini de (çirkin bulup) reddedeceksin!" buyurdu.
Ben:
— Yâ Rasûlallah! Bu karisik hayir devrinden sonra, yine bir serr ve fesâd devri gelecek midir? - dedim.
Rasûlullah:
— "Evet gelecektir. O devirde birtakim da'vetçiler (propagandacilar) halki cehennem kapilari üzerine çagiracaklar. Her kim onlarin da'vetine icabet ederse, onu cehenneme atacaklar" buyurdu.
Ben:
— Yâ Rasûlallah! Bu da'vetçileri bize vasfetseniz!? dedim. Rasûlullah:
— "Onlar bizim milletimizden insanlardir. Bizim dillerimizle konusurlar (hâlbuki gönüllerinde hayirdan eser yoktur)" buyurdu. Ben:
— Yâ Rasûlallah! O devir bana yetisirse (yânî ben o devirde yasarsam) nasil hareket etmemi emredersiniz? dedim.
Rasûlullah:
— "Islâm cemâatine mutâbaat et ve onlarin devlet baskanlarina itaat eyle!" buyurdu.
Ben:
— Yâ Rasûlallah! Onlarin bir cemâati yoksa, baslarinda devlet baskanlari da yoksa? dedim.
Rasûlullah:
— "O takdirde sen bu firkalarin hepsinden ayril (evine çekil). Velev ki, bu ayrilman bir agaç kökünü isirman suretiyle (mesakkatli) olsa bile. Artik ölüm sana erisinceye kadar, sen bu ayrilik üzere bulun!" buyurdu [33].

12- Fitneler Ve Zulümler Ehlinin Ferdlerini Çogaltan Kimseler Babi

35-.....Ve el-Leys, Ebû'l-Esved'den söyledi ki, Ebû'l-Esved söyle demistir: (Ibnu'z-Zubeyr zamaninda Sâm ehli ile mukaatele etmeleri için) Medine ehli üzerine bir ordu ayrilmisti. Ben de kendimi bu orduya yazdirmistim. Akabinde Ikrime'ye kavustum da kendimi bu orduya yazdirdigimi

ona haber verdim. O beni bundan siddetle nehyettikten sonra, söyle dedi:
— Bana Ibn Abbâs (R) söyle haber verdi: Müslümanlardan birtakim insanlar (Mekke'de kalip hicret etmeyerek) müsriklerin beraberinde oluyorlar ve Rasûlullah'a karsi müsriklerin sir}c camiasini çogaltiyorlardi. Harbde düsman safflari arasinda bulunan bu kimselere ok geliyor ve vuruluyor yâhud bunlardan bâzilarina isabet ediyor da onu öldürüyor yâhud da ona vuruyor da öldürüyordu. Iste Yüce Allah, bunun üzerine sunu indirdi: "Öz nefislerinin zâlimleri olarak canlarini alacagi kimselere melekler derler ki: 'Ne iste idiniz?' Onlar: 'Biz Yeryüzü 'nde (dînin emirlerini uygulamaktan) aciz kimselerdik' derler. Melekler de: 'Allah'in Ârzh genis degil miydi? Siz de orada hicret edeydiniz yaV derler. Iste onlarin barinaklari cehennemdir. O ne kötü bir yerdir" (en-Nisâ: 97) [34].

13- Bâb: Müslüman, Degersiz Ve Hayirsiz Insanlar Içinde Kaldigi Zaman (Ne Yapacaktir)? [35]

36-.....Huzeyfe (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) bize iki hâdise haber verdi. Bunlardan birini gördüm, öbürüsünü görmeyi de gözlüyorum. Rasûlullah bize (emânetin nasil indigim söyle) haber verdi: "Emânet (yânî dîn duygulari, adalet ve emniyet umdeleri ilk önce) sâlih kimselerin gönüllerinin derinligine iner (fitrî duygulanirlar). Sonra o kullar, Kur*ân'dan bilgi alirlar, daha sonra sünnetten ögrenirler (kesbî duygulanirlar)",
Rasûlullah bize emânetin ref ini (geri kaldirildigini) de haber verip söyle buyurdu: "(Fitrî ve kesbî duygulanan bilgin) kisi gece uykusunu uyur. O, uyurken emânet hafizasindan (silinip) alinir da, emânetin eseri (izi, yeri), rengi uçuk bir nokta hâlinde yanik yeri gibi kalir. Sonra o bilgin kisi bir uyku daha uyurken emânetin (geri kalan kismi da) alinir. Bunun eseri ve yeri de balta sallayan bir isçinin avucunda-ki kabarcik gibi kalir, (bir zaman sonra o da söner gider). Su hâlde (o mübarek) emânet, senin ayagina düsürdügün bir kivilcimin düstügü yerisisirip, senin onu bir kabarcik hâlinde görmen gibidir. Hâlbuki bu kabarcikta (vücûdun hayatî uzviyeti üzerinde te'sîr edici) birsey yoktur (bir zaman sonra söner gider).
Su vaziyette halk, birbiriyle alisveris etmek ve medenî münâsebette bulunmak için (müskil bir günün) sabahina erismis bulunur. Hiç kimse emâneti edâ etmek imkânini bulamaz. Söyle ki: (Kâh) Fulân ogullari içinde emîn bir kimse vardir (emâneti ona veririm) denilir.
(Kâh) birisinin lehine "O ne akillidir, ne tedbirlidir, o ne zerâfetli zâttir, o ne kahramandir" diye sehâdet olunur. Hâlbuki hakkinda propaganda yapilan sahsin kalbinde hardal tanesi kadar îmân eseri yoktur." Huzeyfe dedi ki: Bana öyle bir zaman karsi geldi (öyle bir zamanda yasadim) ki, o meymenetli devirde ben kiminle alisveris edecegim diye tasalanmazdim. Çünkü medenî münâsebette bulunacagim kimse müslümânsa onu Islâmi (bana hiyanet etmekten) men' ederdi, Eger Hristiyan (ve Yahûdî) ise onu (bulundugu yerin) vâlîsi hiyanetten men' ederdi. (Bu suretle o devirde umûmî bir emniyet vardi). Bugün ise ben Fulân ve Fulân'dan baska kimse ile alisveris edemez oldum [36].

14- Fitne Sirasinda (Fesad Yeri Olan Sehirlerden Kaçarak) Çöl Arablari'yla Oturmak Babi

[37]

37-.....Bize Hatim ibn Ismâîl, Yezîd ibn Ebî Ubeyd'den tahdîs etti ki, Seleme ibnu'1-Ekva' (R) Medine'de Haccâc'in yanina geldiginde, Haccâc:
— Ey Ibnu'1-Ekva', sen ayaginin iki ökçesine basarak dîninden geri döndün, (Medine'yi birakip) çölde bedevî Arablar'la yasadin! dedi.
Ibnu'1-Ekva':
— Hayir (ben hicret ettigim Medine'den yüz çevirmedim), fakat Rasûlullah (S) bana çölde oturmaga izin verdi, diye karsiladi.
Ve yine Yezîd ibn Ebî Ubeyd söyle demistir: Usmân ibn Affân'-in sehîd edilmesi vak'asindan sonra Seleme ibnu'1-Ekva' Medîne'den çikip Rebeze'ye gitmis, orada bir kadinla evlenmis, o kadin kendisine birtakim çocuklar dogurmustu. Orada (uzun yillar) ikaamet etti. Nihayet vefatindan bes-on gün önce Medine'ye gelmisti [38].

38-.....Ebû Saîd el-Hudrî (R) söyle dedi: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Müslümânin hayirli mali koyun olmasi yakindir. Müslüman onunla dînine sâhib olmak üzere fitnelerden kaçarak kâh daglarin basini, kâh vadilerin yagmur düsen yerlerini (otlak olarak) seçer" [39].

15- Fitnelerden Allah'a Siginmak Babi

39-..... Bize Hisâm ed-Destevâî, Katâde'den tahdîs etti ki, Enes (R) söyle demistir: Sahâbîler Peygamber(S)'e birtakim sorular sordular ve nihayet sormakta israr ettiler. Bunun üzerine Peygamber bir gün minbere çikti da:
— "Bana her neden soracak olursaniz, muhakkak sizlere beyân ederim" buyurdu.
Ben bu sirada saga ve sola bakmaya basladim ki, herbir insan basi elbisenin içinde olarak agliyordu. Bu sirada bir adam söze basladi ki, o birisiyle kavga ettigi zaman kendisi babasindan baskasina nisbet olunurdu. O zât:
— Ey Allah'in Peygamberi! Benim babam kimdir? diye sordu. Peygamber:
— "Baban Huzâfe'dir!" buyurdu. Bunun üzerine Umer söze baslayip:
— Biz Allah'in Rabb'imiz olduguna, Islâm'in dînimiz olduguna, Muhammed'in rasûl olduguna razi olduk. Bizler fitnelerin kötülügünden Allah'a siginiriz! dedi [40].
Bunun üzerine Rasûlullah:
— "Ben hayirda veserrde asla bu günün benzerini görmüs degilim. Su muhakkak ki bana cennet ve cehennem sûretlendi de nihayet ben bu ikisini su duvarin önünde gördüm" buyurdu.
Katâde dedi ki: Bu hadîs su âyetin yaninda zikrolunuyor: "Ey îmân edenler, A ilah yin affettigi seyleri -ki, eger size açiklanirsa ve siz bunlari Kur'ân inerken sorup da hükmü kendinize izhâr edilirse fenaniza gidecektir -sormayin. Allah çok magfiret edicidir, çok halimdir" (el-Mâide: 101) [41].
Ve Abbâs en-Nersî söyle dedi: Bize Yezîd ibn Zura' tahdîs etti. Bize Saîd ibn Ebî Arûbe tahdîs etti.

Bize Katâde tahdîs etti ki, onlara da Enes (R): Allah'in Peygamberi bu hadîsi söyledi, demis ve sunu ilâve etmistir: Herbir insan basim elbisesi içine dönerek agliyor ve:
— Ben fitnelerin kötülügünden Allah'a siginiciyim, diyordu. Yâhud da:
— Ben fitnelerin kötülügünden Allah'a siginiyorum, diyordu.
Buhârî dedi ki: Ve bana Halîfe ibn Hayyât müzâkerede söyle dedi: Bize Yezîd ibn Zura' tahdîs etti. Bize Saîd ibn Ebî Arûbe ve Mu'te-mir, babasi Süleyman ibn Tarhân'dan; o da Katâde'den tahdîs etti ki, onlara da Enes, Peygamber(S)'den bu hadîsi tahdîs etmis ve: Peygamber:
— "Fitnelerin serrinden Allah 'a sigima hâlde bulunuyorum" buyurdu, demistir [42].

16- Peygamber(S)'In: "Fitne dogu cihetindedir Kavli Babi

40-.....Bize Hisâm ibn Yûsuf, Ma'mer'den; o da ez-Zuhrî'den; o da Sâlim'den; o da babasi Abdullah ibn Umer(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) minberin yaninda ayaga kalkti da (doguyu isaret ederek iki kerre):
— "Fitne su taraftadir, fitne su taraftadir: Seytânin boynuzu dogdugu yerdedir -yâhud: Günesin boynuzu dogdugu yerdedir-" buyurmustur.

41-.....BizeLeys, Nâfi'den; o da Ibn Umer(R)'den tahdîs etti ki, o: Rasûlullah (S) gündogusu tarafina yönelmis oldugu hâlde:
— "Dikkat edin! Iyi biliniz ki, fitne iste bu taraftadir; seytânin boynuzu dogdugu yerdedir!" buyururken isitmistir [43].

42-.....Ibn Umer (R) söyle demistir: Peygamber (S) zikretti ve:
— "Yâ Allah, Sam'imizda bize bereket ihsan et! Yâ Allah, Ye-men'imizde bize bereket ihsan et!" diye duâ etti.
Sahâbîler:
— Yâ Rasûlallah, Necd'imizde de! diye niyaz ettiler. Rasûlullah:
— "Yâ Allah, bize Sam'imizda bereket ihsan eyle! Yâ Allah, bize Yemen'imizde bereket ihsan eyle!" diye duâ etti.
Sahâbîler:
— Yâ Rasûlallah, Necd'imizde de! dediler.
Ibn Umer dedi ki: Zannediyorum Rasûlullah, üçüncü defasinda:
— "Zelzeleler ve fitneler iste oradadir. Seytânin karn'i (yâni hi-zib ve ümmeti) de orada çikacaktir!" buyurdu [44].

43-.....Saîd ibn Cubeyr söyle dedi: Bizim yanimiza Abdullah ibn Umer çikti, biz de kendisinden bize (rahmet ve ruhsati sâmil) güzel hadîs tahdîs etmesini ümîd ettik.
Saîd dedi ki: Bizden önce bir insan ona dogru ileri geçti de:
— Yâ Ebâ Abdirrahmân! Bize fitnedeki kitalden tahdîs et! Yüce Allah "Fitne kalmayincaya, dîn de Allah'in oluncaya kadar onlarla savasin... " (el-Bakara: 193; el-Enfâl; 39) buyuruyor, dedi.

Bunun üzerine Ibn Umer (R):
— Sen fitne nedir bilir misin? Anan seni zayi' etsin! Muham-med (S) ancak müsriklerle mukaatele ederdi. Onlarin dînlerine girmek bir fitnedir. O'min kitali, sizin kitaliniz gibi mülk, yâni iktidar üzerine degildi, dedi [45].

17- Denizin Dalgalanmasi Gibi Dalgalanacak Olan Fitne Babi

Ve Sufyân ibn Uyeyne, Halef ibnu Havseb'den söyledi ki, selef, fitne inmesi sirasinda Imru'u'l-Kays'in söyledigi su beyitleri misâl edinip insâd etmeyi severlerdi [46]:
el-Harhu evvelu mâ iekûnu fetiyyeten Tes'â bi-zînetihâ îi-kulli cehûii Hattâ izâ's-taalet ve sebbe dirâmuhâ Vellet azûzen gayre zâti haîîli Semtâe yunkeru îevnuhâ ve îegayyeret Mekrûhaten li's-semmi ve't-takbîli
(= Harb evvelinde her câhil erkek için zînetiyle kosan genç bir kiz olur.
Nihayet ateslendigi ve yanacak seyleri yandigi zaman zevci olmayan bir koca kari olarak geri döner.
Ki siyah saçlari beyazla karismis, renkleri sevilmez koklamak ve öpmek için sevimsiz bir hâle degismistir.)

44-.....Bize Sakîk Ebû Vâil ibn Seleme tahdîs edip söyle dedi:
Ben Huzeyfe ibnu'î-Yemân'dan isittim, söyle diyordu: Bizler Umer ibnu'l-Hattâb'm yaninda oturuyorduk. Umer bir ara:
— Peygamber (S)'in fitne hakkindaki sözlerini hanginiz ezberinde tutuyor? diye sordu.
Huzeyfe:
— Insanin ehli, mali, evlâdi, komsusu yüzünden ugrayacagi fitnelere namaz, sadaka, ma'rûf ile emr ve münkerden nehy amelleri keffâret eder, dedi.
Umer, Huzeyfe'ye:
— Benim senden sormak istedigim bunlar degildir, lâkin ben Pey-gamber(S)'in "Denizin dalgalanmasi gibi dalgalanacak" buyurdugu fitneyi soruyorum, dedi.
Huzeyfe, Umer'e:
— Yâ Emîra'l-Mü'minîn! O fitneden senin üzerinde bir korku yoktur. Çünkü muhakkak seninle onun arasinda kilitli bir kapi vardir, dedi.
Umer, Huzeyfe 'ye'
— Kapi kirilacak mi, yoksa açilacak mi? diye sordu. Huzeyfe:
— Evet kirilacaktir, dedi. Umer:
— Demek ki, o takdîrde ebediyyen kilitlenmeyecek, dedi. Huzeyfe dedi ki: Ben:
— Evet, dedim.
Sakîk dedi ki: Biz Huzeyfe'ye:
— Umer kapiyi biliyor muydu? diye sorduk. Huzeyfe:
— Evet, yarindan evvel bu gece oldugunu bilmekte oldugum gibi (biliyordu). Bunun sebebi sudur: Ben ona öyle bir hadîs tahdîs ettim ki, onda yalan yanlis hiçbirsey yoktur, dedi.
Sakîk ibn Seleme el-Esedî: Huzeyfe'ye kendimiz "Kapi kimdir?" diye sormaga cesaret edemezdik

de, Mesrûk ibnu'I-Ecda'a sormasini emrettik. Mesrûk, Huzeyfe'ye:
— Kapi kimdir? diye sordu.
O da:
— Umer'dir, dedi [47].

45-..... Bize Muhammed ibrm Ca'fer, Serîk ibn Abdillah'tan; o da Saîd ibnu'I-Müseyyeb'den haber verdi ki, Ebû Mûsâ el-Es'ari (R) söyle demistir: Peygamber (S) bir gün bir ihtiyâci için Medine bus-tânlarindan bir bustâna dogru çikti, ben de O'nun izi üzerinde arkasindan çiktim. Peygamber bustânin içine girince, ben O'nun kapisi önünde oturdum ve kendi kendime: "Ben bugün kendisi bana emretmedigi hâlde, muhakkak Peygamber'in kapicisi olacagim" diye ahdettim.
Peygamber gidip ihtiyâcini yerine getirdi ve oradaki kuyunun agzinda örülmüs bilezigin üzerine oturdu ve (serinlemek için) iki baldirini açarak ayaklarini kuyunun içine dogru sarkitti. Bu hâlde iken akabinde Ebû Bekr geldi de yanina girmek için izin istiyordu. Ben Ebû Bekr'e:
— Sen oldugun gibi burada dur da ben senin için izin isteyeyim, dedim.
Ebû Bekr durdu. Ben Peygamber'e gelip:
— Ey Allah'in Peygamberi, Ebû Bekr yanina gelmege izin istiyor, dedim.
Peygamber:
— "Ona izin ver ve kendisini cennetle müjdele!" buyurdu.
Ebû Bekr girdi ve Peygamber'in sag yanina gelip oturdu. O da baldirlarini açip ayaklarini kuyunun içine dogru sarkitti. Akabinde Umer geldi. Ben ona da:
— Oldugun yerde bekle de ben senin için izin alayim, dedim. Peygamber:
— "Umer'e izin ver ve onu da cennetle müjdele!" buyurdu. Akabinde Umer de gelip Peygamber'in sol tarafinda oturdu. O
da baldirlarini açip ayaklarini kuyuya sarkitti. Bu suretle kuyunun bilezigi doldu ve orada oturacak baska bir yer kalmadi. Sonra Usmân geldi. Ben ona da:
— Oldugun yerde dur da ben senin için izin alayim! dedim. Peygamber:
— "Usmân için de izin ver ve onu kendisine isabet edecek belâ ve imtihan ile beraber cennetle müjdele!" buyurdu.
Usmân da içeriye girdi ve onlarin yaninda oturacak bir yer bulamadi da degisik bir yere çekildi ve nihayet.onlarin karsilarina gelip kuyunun bir tarafi üzerine oturdu. O da baldirlarim açti, sonra ayak- larmi kuyunun içine sarkitti.
Ebû Mûsâ dedi ki: Ben bu sirada bir kardesim için temenni etmeye ve Allah'a onun da buraya gelmesini duâ etmeye basladim.
Saîd ibnu'l-Müseyyeb: Ben bu iki sahâbînin Peygamberdin beraberinde ve Usmân'in yalniz olusunu, onlarin kabirlerinin burada birlesmesi ve Usmân'in da onlardan ayri olmasiyle te'vîl ettim, demistir [48].

46-.....Süleyman ibn Mihrân söyle demistir: Ben Ebû Vâil Sakîk ibn Seleme'den isi:tim, o söyle dedi: Usmân aleyhinde vuku' bulan fitne esnasinda Halîfe'nin sevgili dostu olan Usâme'ye:
— Usmân'a gitsen de halk arasindaki fitneyi anlatarak gidermeye çalissan! denilmisti.
Usâme cevaben:

— Sübhesiz ben Usniân'a bu isleri fitne kapisi açmaksizin gizlice söylemisimdir ve o kapiyi açan ilk kisi ben olmam. Ben, Rasûlul-Iah'tan isittigim bir sözden sonra, insanlardan iki kisi üzerine emîr olmasinin ardindan bir adama "Sen hayirlisin" diyecek degilim: Ra-sûlullah söyle buyuruyordu: "Kiyamet gününde bir adam getirilir ve cehenneme atilir da cehennem, degirmen eseginin degirmen taslariy-le ögütmesi gibi onu ögütür. Bunun üzerine cehennem halki onun basina toplanirlar da: Ey Fulân! Sen ma'rûfile emrediyor ve münkerden nehyediyor degil miydin? derler. O da: Evet ben ma'rûfile emrederdim de onu kendim yapmazdim ve yine ben münkerden nehyeder-dim de onu kendim islerdim, der"[49].

18- Bâb

(Bu, geçen bâbdan bir fasil gibidir.)

47-.....Ebû Bekre (R) söyle demistir: Yemîn olsun, Allah beni Cemel vak'asi günlerinde (daha önce Peygamber'den isitmis oldugum) bir kelime ile menfaatlandirmistir: Peygamber(S)'e Fars halkinin Kisrâ Pervîz'in kizini kendilerine sehinsâh seçtikleri haberi ulasinca:

— "Mukadderatini bir kadinin eline veren kavim, asla felah bulmaz" buyurmustu [50].

48-.....Bize Ebû Meryem Abdullah ibnu Ziyâd.el-Esedî tahdîs edip söyle dedi: Talha, ez-Zubeyr ve Âise (R) Basra'ya dogru yürüdükleri zaman, Alî ibn Ebî Tâlib (R) Ammâr ibn Yâsir ile Hasen ibn Alî'yi (insanlari seferber etmeleri için) yolladi. Onlar ikisi Kûfe'ye, bizim yanimiza geldiler (ve mescide girdiler). Ikisi de minbere çiktilar. Alî'nin oglu Hasen, minberin üzerinde üst tarafinda oldu. Ammâr ise (minber üzerinde) Hasen'den daha asagida ayaga kalkti. Bizler ona dogru toplandik.
Ebû Meryem dedi ki: Ben Ammâr'dan söyle derken isittim: — Âise, Basra'ya dogru yürümüstür. Ve Allah'a yemîn ederim ki, Âise elbette dünyâda ve âhirette sizin Peygamber'inizin zevcesi-dir. Lâkin Allah Tebâreke ve Taâlâ, Alî ibn Ebî Tâlib'e mi itaat ediyorsunuz yâhud da Âise'ye mi itaat ediyorsunuz? diye belli etmek için, Âise ile sizleri imtihan etmistir [51]

19- Bâb

(Bu, geçen bâbdan bir fasil gibidir.)

49-.....Ammâr ibn Yâsir (R), Küfe minberi üzerinde ayaga kalkti da Âise'yi ve onun (beraberindekilerle) Basra'ya dogru yürüyüsünü zikretti ve:
— Muhakkak ki Âise, dünyâda da, âhirette de sîzin Peygamberiniz(S)'in zevcesidir. Lâkin o, kendisiyle imtihan olundugunuz zâtlardan biridir, dedi [52].

50-.....Ben Ebû Vâü'den isittim, söyle diyordu: Alî, Ammâr'i, Küfe ehlinin Alî'nin mâiyyetinde

harbe çikmalarini hazirlamak üzere Küfe erilinin Alî'nin mâiyyetinde harbe çikmalarini hazirlamak üzere sâ ile Ebû Mes'ûd girdiler ve:
— Biz senin Islâm'a girdiginden beri bizim yanimizda bu ise sür'-atle girmenden daha sevimsiz bir isi yaptigini görmüs degiliz, dediler...
Ammâr da onlara:
— Ben de sizin Islâm'a girmenizden beri benim katimda bu isten geri durmanizdan daha sevimsiz bir is yaptiginizi görmedim, dedi.
Ve Ebû Mes'ûd da Ammâr ile Ebû Musa'ya birer takim elbise giydirdi de sonra beraberce mescide gittiler.

51-.....Sakîk ibn Seleme söyle demistir: Ben Ebû Mes'ûd, Ebû Mûsâ ve Ammâr'in beraberinde oturuyordum. Ebû Mes'ûd, Ammâr'a:
— Ben senden baska arkadaslarindan herbirine, isteseydim muhakkak söyle derdim: Ben senin Peygamber'e sahâbîlik yaptigindan beri benim nazarimda bu ise sür'atle girisinden daha ayipli bir is yaptigini görmedim! derdim, dedi.
Ammâr da:
— Yâ Ebâ Mes'ûd! Ben de ne senin, ne de arkadaslarinin, Peygamber'e sahâbî olmanizdan beri benim nazarimda bu isten geri durmanizdan daha ayipli bir is yaptiginizi görmedim, dedi.
Bunun üzerine zengin hâlde bulunan Ebû Mes'ûd, hizmetçisine:
— Yâ Gulâm! Iki takim elbise getir de onlardan bIFIni Ebû Mû-sâ'ya, digerini de Ammâr'a ver! dedi ve onlara da:
— Bu yeni elbiseler içinde cumua namazina gidin, dedi [53].

20- Bâb:

"Allah bir kavme azâb indirince..."? [54]

52-.....Ibnu Umer (R) söyle diyordu: Rasûlullah (S): "Allah bir kavme azâb indirince, o kavim içinde bulunan (iyi, kötü) her ferde azâb isabet eder. Sonra (kiyamet gününde) herkes kendi amellerine göre dirilitirlirler" buyurdu [55]

21- Peygamber(S)'In Alî'nin Oglu Hasen Için: "Benim bu oglum elbette bir seyyiddir. Umarim kit Allah bu oglum sebebiyle müslümânlardan iki büyük firkanin arasini islâh eder" Kavli Babi

53-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne tahdîs etti. Bize Isrâîl Ebû Mûsâ el-Basrî tahdîs etti.
Sufyân söyle dedi: Ben Israil'e Kûfe'de kavustum. O Küfe Kaa-disi Abdullah ibn Subrume'nin yanina gelmisti. Ona:
— Beni Küfe Emîri îsâ ibn Musa'nin huzuruna girdir de, ben ona va'z edeyim! dedi.
Ibnu Subrume, Isrâîl üzerine emîrden bir tehlike gelir diye korktu da bunu yapmadi.

Isrâîl söyle dedi: Bize Hasen Basrî söyle tahdîs etti: Alî'nin oglu Hasen, Muâviye îbn Sufyân'a büyük birliklerle yürüdügü zaman, Amr
ibnu'1-Âs, Muâviye'ye:
— Ben arkada olanlari geri dönmedikçe,, geri dönüp kaçmayacak olan bir ordu görüyorum! dedi.
Muâviye, Amr'a:
- Babalan öldürülürse müslümânlarin zürriyetlerine bakmaya bana kim tekeffül eder? dedi. Anin
— Ben tekeffül ederim -yâhud: Muâviye: Nerede ve nasil tekeffül olunacaktir? dedi.-
Bundan sonra Abdullah ibnu Âmir ile Abdurrahmân ibnu Se-mure -bunlarin ikisi de Kureys'in Abdussems ogullari'ndandir-:
— Biz Muâviye'ye kavusur da ona baris istemesini söyleriz, dediler.
Hasen Basrî (geçen senedle) söyle dedi: Yemîn olsun ki, ben Ebû Bekre(R)'den isittim, söyle dedi: Peygamber (S) minberde hutbe yaparken torunu Hasen içeriye geldi. Bunun üzerine Peygamber (S):
— "Sübhesiz benim bu oglum bir seyyiddir (seref sahibi bir efendidir). Umarim ki Allah bu oglum sebebiyle müslümânlardan iki büyük firkanin arasini islâh eder" buyurdu [56].

54-.....Amr ibnu Dînâr söyle dedi: Bana Muhammed ibn Alî (ibn Hüseyn ibn Alî Ebû Ca'fer el-Bâkir) haber verdi ki, ona da Usâme ibn Zeyd'in himayesinde bulunan Harmele haber vermistir.
Yine Amr ibnu Dînâr: Ben bu Harmele'yi görmüsümdür, demistir. Harmele söyle dedi: Usâme ibn Zeyd beni Medine'den Kûfe'ye, Alî'nin yanina gönderdi (de ondan mal istiyordu). Usâme, Harme-le'ye dedi ki:
— Alî senden simdi soracak ve arkadasin Usâme (Cemel ve Sif-fîn vak'alarinda) bana yardimdan niçin geri kaldi? diyecektir. Alî'ye söyle de: Usâme sana sunu söylüyor: "Eger sen arslanm agzinin içinde olaydin, ben muhakkak orada seninle beraber olmami arzu ederdim.
Lâkin bu müslümânlarla kital öyle bir istir ki, ben bunu dogru bulmam!"
Harmele dedi ki: Ben bu sözü getirip Alî'ye haber verdim. Fakat Alî ona hiçbir mal vermedi.
Harmele dedi ki: Ben akabinde Abdullah ibn Ca'fer'in ogullari Hasen ve Hüseyin'in yanina gittim de onlar beni binek deveme kadar yüklediler, dedi [57].

22- Bâb: Bir Insan Bir Kavmin Yaninda Birsey Söyler De Sonra Onlarin Yanindan Çikar Ve Söylediginin Ziddini Söylerse?

55-.....Nâfi' söyle demistir: Medîne ahâlîsi,Yezîd ibnMuâviye'nin bey'atinden çiktiklari zaman Ibn Umer kendine hass cemâatini ve ogullarini topladi da onlara hitaben söyle dedi:
— Ben Peygamber(S)'den isittim: "Verdigi sözünde durmayip cayan gaddar herbir kisi için kiyamet gününde bir bayrak dikilir" bu-yuruyordu. Ve sübhesiz bizler bu adama (yânî Muâviye'nin oglu Yezîd'e) Allah'in ve Rasûlü'nün bey'at emri üzere bey'at etmisizdir. Ve ben bir adama Allah'in ve Rasûlü'nün bey'at emri üzere bey'at edilip de sonra o adam için kital bayragi dikilmesinden daha büyük bir gadr ve sözünden cayma bilmiyorum. Ve yine ben sizden hiçbir kimseyi Yezîd'in bey'atinden çikip da bu iste baska bir kimseye bey'at ettigini bilmiyorum. Sayet böyle birsey olmussa, onunla benim aramda muhakkak bir kesici ve ayirici olmus olur! dedi [58].

56-.....Ebû'l-Minhâl Seyyar ibn Selâme söyle dedi: (Ebû Sufyân'in oglu) Abdullah ibnu Ziyâd ve Mervân ibnu'l-Hakem Sam'da hâkim olduklari, Abdullah ibnu'z-Zubeyr de Mekke'de hilâfet üzerine hareket ettigi, Basra'da da Kurrâ (yânî Haricîler) yine hilâfete karsi isyan ettikleri zaman, ben babam Selâme er-Riyâhî ile beraber Ebû Berze el-Eslemî(R)'nin yanina gittik, nihayet evinde huzuruna girdik. O kendisine âid olan kamistan yapilmis yüksek bir odanin gölgesinde oturuyordu. Biz onun yanma oturduk ve babam ondan hadîs tahdîs etmesini istedi de:

— Yâ Ebâ Berzete! Insanlarin içine düstükleri hâli görmez misin? dedi.
Onun ilk konustugunu isittigim söz sudur:
— Sübhesiz benim Allah katinda sevâb istedigim birsey sudur: Ben Kureys'ten birtakim kabilelere Öfkelendim: Sübhesiz sizler, ey Arab toplulugu; sizler bilmekte oldugunuz su zillet, azlik, sapiklik hâli üzere idiniz. Muhakkak ki, Allah sizleri îslâm Dîni ile ve Mu-hammed (S) ile kurtardi, nihayet sizler görmekte oldugunuz su izzet, çokluk ve hidâyete ulastiniz. Ve su dünyâ sizin aranizi ifsâd edip bozdu. Ve su Sam'da bulunan adam (yânî Mervân ibnu'l-Hakem) vallahi eger mukaatele ederse muhakkak dünyâ üzerine harb eder. Su sizlerin arasinda bulunan kimseler (yânî Basra kurrasi olan Haricîler) vallahi mukaatele ederlerse muhakkak dünyâ üzerine mukaatele ederler. Su Mekke'de bulunan kimse (yânî Abdullah ibnu'z-Zubeyr) de vallahi ancak dünyâ üzerine mukaatele eder! dedim [59].

57-.....Huzeyfe ibrtu'l-Yemân (R): Bugün zamanimiz münafiklari, Peygamber (S) zamanindaki münafiklardan daha serirdirler. Çünkü saadet asnndaki münafiklar nifaklarini gizlerlerdi. Bugünküler ise bütün bütün açiga vuruyorlar, demistir.

58-.....Yine Huzeyfe (R): Nifak, Peygamber (S) zamaninda mevcûd idi. Bugün ise nifak îmândan sonra küfürdür, demistir [60].

23- Bâb:

'Kabirlerde olanlar (diriler tarafindan) gibta edilmedikçe kiyamet kopmaz".

59-.....Bana Mâlik, Ebu'z-Zinâd'dan; o dael-A'rec'den; oda Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S): "Hayâttaki bir kisi, kabirdeki bir adamin yanindan geçerken: 'Keski su ölünün ye-rinde ben olaydim' diye ölüm temenni etmedikçe kiyamet kopmaz" buyurmustur [61]

24- Zamanin (Ilk Hâlinden) Degistirilmesi, Nihayet Putlara Ibâdet Etmeleri Babi

60-..... ez-Zuhrî söyle dedi: Saîd ibnu'l-Müseyyeb söyle dedi: Bana Ebû Hureyre (R) haber verdi ki, Rasûlullah (S): "Devs kabilesi kadinlarinin kiçlari (tekrar) Zu'l-Halasaputhânesinin etrafinda (tavaf ederek) çalkalanmadikça, kiyamet kopmaz" buyurmustur.

"Zu'l-Halasa", Devs kabilesinin Câhiliyet devrinde ibâdet ede-geldikleri bir puttur [62].

61-.....Bana Süleyman itgi Bilâl, Sevr'den; o da Ebû'1-Gays'tan; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S): "Kah-tan ogullarindan bir adam çikip insanlari asâsiyle sevk ve idare etmedikçe kiyamet kopmayacaktir" buyurmustur [63].

25- (Hicaz Arazîsinde) Ates Çikmasi Babi

Enes ibn Mâlik de: Peygamber (S):
"Kiyamet alâmetlerinin ilki, dogudan çikip da insanlari batiya dogru sürüp toplayacak olan bir atestir" buyurdu, demistir [64].

62-..... Saîd ibnu'l-Müseyyeb söyle demistir: Bana Ebû Hureyre (R) haber verdi ki, Rasûlullah (S) söyle buyurmustur: "Hicaz Ar-zi'nda bir ates çikmadikça kiyamet kopmayacakttr. Öyle bir ates ki, Busrâ'daki develerin boyunlarini ziyâlandiracaktir" [65].

63-.....Ebû Hureyre (R) söyle dedi: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Furat (nehrinin suyu çekilerek) kiymetli altin hazînesini açiklamasi zamani yaklasiyor. Her kim o zaman orada hazir bulunursa, ondan birsey almasin!"
Ukbe söyle dedi: Ve bize Ubeydullah tahdîs etti: Bize Ebu'z-Zinâd, el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre'den; o da Peygamber'den geçen hadîsin benzerini tahdîs etti. Ancak burada "Furat altin bir dag açiklayacaktir" demistir [66].

26- Bâb

(Bu, geçen bâbdan bir fasil gihidir.)

64-..... Bize Ma'bed tahdîs edip söyle dedi: Ben Harise ibnu Vehb(R)'den isittim, söyle dedi: Ben RasûluIlah(S)'tan isittim, söyle buyuruyordu: "Sadakalarinizi veriniz. Zîrâ insanlar üzerine ileride öyle bir zaman gelecek ki, o sirada kisi, sadakasiyle dolasir da onu kabul edecek bir kimse bulamaz".
Müsedded: Harise, Ubeydullah ibn Umer'in ana-bir erkek kardesidir, dedi.
Müsedded'in bu sözünü Ebû Abdillah el-Buhârî söyledi [67].

65-.....Bize Ebu'z-Zinâd, Abdurrahmân ibn Hürmüz'den; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) söyle buyurmustur:
"Iki büyük ordu birbiriyle harb etmedikçe kiyamet kopmaya-caktir. Bu iki camianin ikisi de bir iddiada olduklari hâlde, aralarinda büyük bir harb olacaktir. Otuza yakin yalanci mel'ûn Deccâller

türemedikçe kiyamet kopmayacaktir. Bu Deccâl'lerin hepsi: 'Ben Allah'in Rasûlü'yüm! iddiasinda bulunacaktir. Yine (hakîkî âlimlerin vefâtiyle) Islâmî ilimler inkiraza ugramadikça, zelzeleler çogalmadikça, zaman tekaarub edip gece-gündüz bir olmadikça, fitneler zuhur etmedikçe, here yâni adam öldürme vak'alari çogalmadikça kiyamet kopmayacaktir. Yine aranizda mal çogalip sel gibi akmadikça, hattâ mal o derece çogalacak ki, mal sahibi malinin zekâtini kim kabul eder diye endiselenecek, hattâ mal sahibi bâzi kimselere zekât vermek isteyecek, fakat zekât arzettisi kimse 'Benim zekâta ihtiyâcim yok' diyecek; iste bunlar olmadikça kiyamet kopmayacaktir. Yine halk yüksek binalar yapmak yarisina çikmadikça ve bir kimse ölen bir kimsenin kabri yanindan geçerken 'Keski bunun yerinde ben olaydim!' diye ölümü temenni etmedikçe kiyamet kopmayacaktir. Yine böyle günes bati tarafindan dogup insanlar bu (âdete aykiri) hâdiseyi görünce toptan îmân edecekler. Fakat 'Bu îmân, evvelce îmân etmemis olan yâ-hud îmâninda hayir ve fazilet kazanmayan kimselerin îmânlari kendilerine fayda vermeyecegi bir zamandir' [68].
Muhakkak ki kiyamet sübhesiz kopacaktir. Hem de (alim-satim için) satici ile alici aralarinda elbise açacaklar da satis-alis tamam olmadan ansizin kiyamet kopacak da, o elbisenin dürülmesi mümkin olmayacaktir. Yine muhakkak kiyamet kopacaktir. Hem de sagmal devesinin sütünü sagip gelen kisiye sütü içmek nasîb olmayacak, hem de kisi havuzunu sivayip ta'mîr edecek, fakat kiyamet ansizin kopacak da havuzun suyunu kullanmak nasîb olmayacak. Kiyamet muhakkak kopacak, hem de yemek yemekte olan kisi lokmasini agzina götürecek, kiyamet ansizin kopacak da o lokmayi yemek nasîb olmayacak" [69].

27- Deccâlin Zikri Babi

66-.....Kays ibn Ebî Hazim söyle dedi: Mugîre ibn Su'be (R) bana söyle dedi: Hiçbir kimse benim sordugum kadar Peygamber(S)'e Deccâl'den sormamistir. Peygamber (S) bana:
— "Deccâl sana zarar vermiyecektir" buyurdu. Ben:
— (Yâ Rasûlallah, ondan korku vardir.) Çünkü insanlar onun beraberinde ekmek dagi ve su nehri vardir diye söylüyorlar! dedim.
Rasûlullah:
— "Mü'minlerin sapitmasina sebeb olacak bu nevi'den birsey yapmak Allah üzerine pek kolaydir" buyurdu [70],

67-.....Bize Eyyûb es-Sahtiyânî, Nâfi'den; o da îbn Umer(R)'den: Zannediyorum ki, o da Peygamber(S)'den: "Deccâl'in sol gözü sasidir, sanki onun gözü, emsalinden disa dogru firlamis üzüm tanesi gibidir" buyurdugunu tahdîs etti.

68-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle dedi: Peygamber (S) söyle buyurdu: "Deccâl gelecek, nihayet Medine'nin bir tarafina inecek. Sonra Medine üç kerre sallanacak da orada bulunan her kâfir ve münafik ona dogru çikip gidecek" [71].

69-.....Biz Sa'd ibn îbrâhîm, babasi Ibrahim'den; o da Ebû Bekre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Medine'ye Mesih Deccâl'in (degil kendisi) korkusu (bile) giremiyecektir. O fitne günlerinde Medine'nin yedi kapisi olacak, herbir kapida (muhafiz) iki melek bulunacaktir".
Dedi ki: Ve bize îbnu îshâk, Salih ibn Ibrahim'den; o da babasindan söyledi ki, o söyle demistir: Ben Basra'ya geldim, Ebû Bekre bana: Ben Peygamber (S)'den bu hadîsi isittim, dedi [72].

70-.....Abdullah ibn Umer (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) insanlar içinde hutbe için ayaga kalkti da lâyik oldugu sifatlarla Allah'i sena etti. Sonra DeccâTi zikredip söyle buyurdu: "Ben sizleri kat't olarak ondan korkutuyorum. Peygamberlerden herbir peygamber, ümmetini muhakkak Deccâl'den inzâr edip korkutmustur. Lâkin ben sizlere onun hakkinda hiçbir peygamberin bilsinler diye kendi kavmine söylemedigi bir vasfini söyleyecegim: Deccâl sasidir (kötü kilavuzdur), Allah ise sasi degildir!" [73].

71-.....Bizeel-Leys, Ukayl'den; o da Sâlim'den; o da Ibn Sihâb'dan; o da Abdullah ibn Umer(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) söyle buyurmustur: "Ben bir defasinda uyumustum. (Ru'yâm-da) Ka'be'yi tavaf ediyordum. O sirada esmer, saliverilmis düz saçli bir kisi gördüm. Basi su döküyordu yâhud su akitiyordu. Ben orada-kilere:
— Bu kimdir? diye sordum. Onlar:
— Meryem'in oglu'dur, dediler.
Sonra ben ona yönelmek üzere ilerledim. Bu sirada bir de kirmizi yüzlü, uzun boylu, basi kivircik saçli, sag gözü sakat, börtlek, sanki salkimindaki emsalinden disan çikmis iri bir üzüm tanesi gibi bir adam gördüm. (Onun kim oldugunu sordum.)
— Bu Deccâl'dir, dediler.
Ona benzerlikçe insanlarin en yakini Ibnu Katan'dir ki, bu zât Huzâa kabilesinden bir adamdi" [74].

72-.....Âise (R): Ben Rasûlullah(S)'tan namazi içinde Deccâl fitnesinden Allah'a siginirken isittim, demistir [75].

73-.....Bana babam Usmân,Su'be'den; o da Abdulmelik ibn Umeyr'den; o da Rib'î'den; o da Huzeyfe(R)'den haber verdi ki, Peygamber (S) Deccâl hakkinda: "Deccâl'In beraberinde bir su ve bir ates bulunacaktir. Fakat onun atesi soguk bir sudur, onun suyu ise yakici bir atestir" buyurmustur.
Ebû Mes'ûd (Ukbe ibn Âmir el-Bedrî - R): Ben de bu hadîsi Ra-sûIuIlah(S)'tan isittim, demistir [76].

74-.....Bize Su'be, Katâde'den tahdîs etti ki, Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber (S) söyle buyurdu: "Ümmetini sakat gözlü ve pek yalanci olan Deccâl'den sakindirmadik hiçbir peygamber gönderilmedi. Haberiniz olsun ki, o sakat gözlüdür; Rabb'iniz ise sakat gözlü degildir. Sübhesiz Deccâl'in iki gözünün arasinda 'Kâfir' yazilmistir".

Bu konuda Ebû Hureyre ile Ibn Abbâs'in da Peygamber'den rivayet ettikleri hadîsleri vardir [77].

28- Bâb: Medine'ye Deccâl Giremez

75-.....Ebû Saîd el-Hudrî (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) bir gün bizlere Deccâl'den uzun bir hadîs tahdîs etti. O'nun bize tahdîs ettigi hadîs içinde söyle buyurdu: "Deccâl (Medîne'ye de) gelecektir. Fakat Medine kapilarindan içeriye girmek ona haram kilinmistir. Yalniz Medine etrafindaki bâzi çorak ve çakilli arazîye inecektir. O gün Medine halkinin en hayirli birstmâsi, yâhud insanlarin hayirlilarindan birisi, Deccâl'e karsi çikar ve:
— Ben sehâdet ederim ki, muhakkak sen, Rasûlullah'in bize haber verdigi Deccâl'sin! der.
Bunun üzerine Deccâl, basindaki sekaavet ehline:
— Simdi ben bu adami öldürür, sonra diriltirsem, benim (ulûhi-yet) iddiasi isinde sübhe eder misiniz? diye sorar.
Onlar da:
— Hayir sübhe etmeyiz, derler.
Deccâl hemen o adami öldürür, sonra da diriltir. Ve diriltir diriltmez o adam:
— Vallahi benim, senin Deccâl oldugun hakkindaki simdiki kanâatim, bundan evvelki îmânimdan daha kuvvetlidir, der.
Bu defa Deccâl bu adami tekrar öldürmek ister, fakat bir daha ona musallat edilmez (yânî onu öldürmeye muktedir olamaz)" [78].

76-.....Ebû Hureyre (R), Rasûlullah (S): "Medine'nin kapilari ve giris yerleri üzerinde birtakim (koruyucu) melekler vardir. Medine'ye tâûn da, Deccâl de giremez" buyurdu, demistir [79].

77-..... Bize Su'be, Katâde'den; o da Enes ibn Mâlik(R)'ten haber verdi ki, Peygamber (S): "Medine'ye de Deccâl gelecek ve birçok meleklerin onu korumakta olduklarini bulacak da, artik ona Deccâl giremiyecek; insâaltah tâûn da giremiyecek" buyurmustur [80].

29- Ye'cûc Ve Me'cûc Babi

78-.....Ebû Seleme'nin kizi Zeyneb, Urve ibnu'z-Zubeyr'e, Ebû Sufyân'in kizi ümmü Habîbe'den; o da Cahs kizi Zeyneb(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlullah (S) bir gün korku ile Zeyneb'in yanina girerek:
— "Lâ ilahe illeHlah! Vukû'u yaklasan bir serrden, büyük bir fitneden dolayi vay Arab'in hâline! Bu gün Ye 'cûc ve Me'cûc'un seddinde sunun gibi bir delik açildi" buyurdu da, bas parmagi ile ona yakin olan sehâdet parmagini halkaladi.
Zeyneb bintu Cahs dedi ki: Ben:
— Yâ Rasûlallah! Içimizde bu kadar iyi kimseler varken biz helak olur muyuz? diye sordum.
Rasûlullah:
— "Evet, fisk vefucûr, zina ve ma'siyet çogaldigi zaman (helak olursunuz)" diye cevâb verdi [81].

79-.....Bize Adullah ibn Tâvûs, babasi Tâvûs'tan; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S): "Redm, Ye'cûcveMe'-cûc seddi sunun gibi açildi" buyurmustur.
Râvî Vuheyb ibn Hâlid, Peygamber'in "Sunun gibi" isaretini göstermek için bas parmagin sirtinin bir tarafini, sehâdet parmaginin iki bogumu arasina koymak ve sehâdet parmaginin bir tarafini da onun üzerine koymak suretiyle "Doksan" isareti yapmistir [82].

---

[1] Bâzi günâhlar vardir ki, zarari umûmî olur, sebeb olacagi fitne ve ihtilâl, getirecegi mihnet ve musîbet yalniz o günâhi yapan, Isi yerinden oynatan ve bu suret le kendine ve baskalarina zulmetmis olan zâlimlere hass kalmaz da kurunun yaninda yasi da yakar. Meselâ münker i'lâm, ma'rûfu emr ve münkeri nehiyde gevseklik, akîde bozmak, kelime ayriligi, cihadda gevseklik bu kabildendir. Bir sahsin hatâsi orduyu batirabilir. Hadîste geldigi üzere bir geminin dibini delmege ugrasan bir sahsin fiili öyle bîr batma musibetini meydana getirir ki, bu fitne, o geminin içinde bulunanlardan yalniz onu delene veya ona yardim edenlere veya sükût edenlere degil, hiç haberi olmayanlara varincaya kadar hepsine isabet edecek sâmil bir musibet clur (Hakk Dîni, III, 238T-2388).

[2] Furat" ve "Font", su basina kaafileden önce gidip havuzlan, kovalan ve s alma Islerinden benzer tedbîrleri alip hazirlik yapacak kimseye denir. "Ben s zin furatinizim" demek, sizden önce havuzun basina gidip onu hazirlayiciyi demektir (Nevevî).
Bunu ve bundan sonrakini Müslim, Peygamber'in Fadli'nda getirmisti

[3] "Suhkun", uzaklasmak ve irak olmak yâhud helak olmak ma'nâsma "Bu'd" gibi masdardir. "Haberiniz olsun ki Semûd kavmi ilâhî rahmetten nasil uzak-lastiysa, Medyen kavmi de öylece uzaklasti" (HM; 96) âyetindeki gibi, mukadder bir fiilin te'kîdî mef'ûlü mutlaki olarak, makaamma kaaim bir duâ cümlesi hâlinde ve "Kahrolsun" tarzinda siddetli bir zecr ifâde eyler.... (HakkDîni, VII, 5219).

[4] Bu, bu bâbda gelecek olan hadîsten bir parçadir.

[5] Buhârî Abdullah ibn Zeyd'den gelen bu hadîsi Magâzî'de, "Huneyn gazvesi bâ-biMnda getirmisti.

[6] Bu hadîsin bir rivayeti Alâraâtu'n-Nübüvve'de 107 rakamiyle geçmisti.
Hadîsin "Kendi üzerinize edasi vâcib olan haklari eda edersiniz, lehinize olan (mahrum birakildiginiz) kendi haklarinizi da Allah'tan istersiniz" fikrasi "Allah'in hakkim Allah'a, kralin hakkini krala veriniz" seklindeki meshur söze uygun düsmüstür. Bu söz Hz. îsâ'ya nisbet edilmektedir. Lukâ încîli, Bâb: 20, Âyet: 26.

[7] Rasûlullah bu hadîslerinde sahâbîlerini fitne ve ihtilâlden sakindirmis ve kendisinden sonra devlet adamlarinda dînî umdelere aykiri hâl ve hareketler gördüklerinde nasil hareket edeceklerini ögütlemistir. Peygamber âmme velayetini tasiyan bir kisim âmirlerin dînen mesru' olmayan hareketlerde bulunacaklarini peygamberlik nuru ile görüp biliyordu. Bu vaziyet karsisinda sabir ve sükûn ile hareket etmelerini ve bozgunculuktan sakinmalarim vasiyet ediyordu. "Ve her kim sabirsizlanarak âmme velayetini hâiz olan sultândan, yânî millî otoriteyi temsîl eden devlet reisinden ve Islâm Ümmeti'nden bir karis ayrilirsa, Câhiliyet ölümü ile Ölür" buyurmustur ki, bu bassiz ve içtimaî nizâmdan mahrum câhil milletlerin âsî bir ferdi olarak Ölür demektir, yoksa kâfir olarak ölür demek degildir. Ancak bu mutlak itaatin bir sinin vardir ki, o da Allah'a karsi küfür ve ma'siyete sebeb olmamaktir.

[8] Bu da ayni hadîsin baska yoldan bir rivayetidir.

[9] Bu hadîs, devlet nüfuz ve kudretini temsîl eden emîre ve devlet baskanina itaat etmek ve ona karsi isyan ve kitale girismemek hususunda açik bir nastir. Bir de bunda itaatin son hududu bildirilmistir ki, o da emîrin açik bir nassm delâlet ettigi açik bir küfrü tutmasi ve küfrü emretmis olmasidir. Bu surette onun velayetini inkâr etmek caiz oluyor. "Çünkü ma'siyette itaat yoktur, itaat ancak ma'rûftadir"
Kötü emirlere karsi Itaat edilmeyip ne olacak? Dâvûdî söyle demistir: Zâlim emirler hakkinda âlimlerin içtihadi söyledir: Bir fitneye, bir zulme sebeb olmadan hafi ve düsürülmesi mümkin olursa, düsürülür. Mümkin olmazsa vâcib olan sabretmektir. Bâzilari da söyle demislerdir: Fâsik kisiye baslangiçta âmme velayeti akdedilmemelidir. Âdil olarak bey'at edilip de sonra zulme baslarsa, bir küfre tutunmadikça, ona karsi çikmak ve ihtilâl sahîh degildir. Küfre yapisirsa, ona karsi çikmak ve ihtilâl vâcib olur...
Bu hadîsi Müslim de Magâzî'de getirmistir.

[10] Bunun bir rivayeti Ensâr.'in Faziletleri'nde geçmisti. "Muhacirler'den fulâni ta'yîn ettin" sözüyle kasdedilen, Amr ibnu'1-Âs'tir. Peygamber'in "Sizler ileride ter-cîhler göreceksiniz" sözüyle cevâb vermesi, zikredilen fulânm ta'yîni, ona hâss olan bir maslahattan dolayi degil de, senin ve bütün müslümânlann maslahati oldugu içindir, ma'nâsina isarettir (Kastallânî).

[11] Tiybî'nin beyânina göre, Rasûlullah (S) bir kerre ru'yâsinda Mervân'in babasi Hakem ibn Ebi'l-Âs'in çocuklarinin minber üzerinde top oynar gibi oynadiklarini görmüstü. Peygamber'in minberi, Peygamberlik ve Hilâfet makaami idi. Bu ru'yâ günün birinde Mervânîler'in Hilâfet makaamina geçeceklerinin ve ümmetin riyaset makaamim çocuk oyuncagina çevireceklerinin bir remzi idi ve böyle olmustur. Bu sebeble Peygamber, Hakem'e isaret ederek: "Sunun sulbünden geleceklerin çikaracagi fitneden dolayi yaziklar olsun ümmetime!" buyurmustur.
Hakem, Halîfe'nin amcasi oldugundan Medine'ye gelmelerine müsâade edilmisti. Ve en sonu, Peygamber'in hadîsi gerçekleserek, Mervân Hilâfet makaamina geçmis, Muhammed Ümmeti arasinda türlü ayriliklara sebeb olmustur.
Bunun bir rivayeti Alâmâtu'n-Nübüvve'de geçmisti. Müslim de rivayet
etmistir.
Tenbth; Taftazânî söyle dedi: Yezîd il Muâviye'nin la'netinin cevazinda ihtilâf edilmistir. Hulâsa ve digerlerinde: Ona ve Haccâc'a la'net yakismaz. Çünkü Peygamber (S), namaz kilanlara ve kible ehlinden olanlara la'netten nehyet-tî... demistir (Kastallânî).

[12] Bunun bir rivayeti, Peygamberler ile Alâmâtu'n-Nübüvve'de Ye'cûc ve Me'cûc konusunda geçmisti.

[13] Bunun bâzi rivayetleri Hacc, Mezâlim, Alâmâtu'n-Nübüvve'de de geçmisti.
Müslim de bunu Fiten'de getirmistir. Peygamber'in bu haberi de aynen meydana gelmistir. Hz. Usmân'in sehîd edilmesiyle baslayan bu fitneler, musîbetler araliksiz devam

etmis, Cemeî, Siffîn, Nehrevân harbi, Hz. Alî'nin ve Hüseyin'in öldürülüsü, Harre vak'asi gibi aci vak'alar bunlari ta'kîb etmistir.

[14] Tirmizî'nin rivayet ettigi merfû' Enes hadîsinde "Zaman birimleri birbirine yaklasip da sene ay; ay hafta; hafta gün; gün saat; saat de hurma yapraginin yanmasi gibi olmadikça kiyamet kopmaz" buyurulmustur. Hakk olan bundan muradin tâ zamana varincaya kadar herseyden bereketin çekilmesidir. Bu da kiyametin yaklasmasi alâmetlerindendir (Kastallânî).

[15] Buhari hadîsin baska gelis yollarini göstermektedir.

[16] Bunlar hep ayri yollardan gelen ve birbirlerini te'kîd eden hadîslerdir.

[17] Müslim'in Abdullah ibn Mes'ûd'dan rivayetinde, Rasûlullah (S): "Kiyamet ancak insanlarin serrlileri üzerine kopacaktir" buyurmustur. Ebû Hureyre'den bir rivayette: "Lâ ilahe ille 'ilah diyen hiçbir kimse üzerine kiyamet kopmayacakttr" buyuruhnustur. Bu rivayetlerin delâletlerine göre, kiyamet ancak kâfirler, münafiklar, serirler üzerine kopacaktir. Salih mü'minler tamâmiyle ölmüs bulunacaktir. Ebû Hureyre'den bir rivayette: "Kiyametin yaklasmasi zamaninda Allah latîfbir rüzgâr gönderecek ve gönlünde zerre kadar îmâni olan hiçbir kimseyi birakmayip ruhunu alacak" buyurulmustur ki, bu da yukanki rivayetlerin te'-yîd edicisidir.

[18] Bu sikâyet Haccâc'm Irak valiligi sirasinda yapilmisti. Tâifli bir hocanin oglu olan Haccâc, cesaret ve iyi konusmasiyle Abdulmelik ibn Mervân'm gözüne girip Hicaz Vâlîsi olmus, Abdullah ibnu'z-Zubeyr'in halifelik da'vâsi vesilesiyle Mekke ve Medine'yi sahabe kaniyle boyadiktan sonra, Irak Vâlîligi de mükâfat olarak ona verilmisti. Haccâc burada da ayni zulümleri yapmaya baslayinca, bu hadîsin râvîsi olan Kûfeli Zubeyr ibn Adiyy, beraberinde bir'hey'etle Enes Ibn Mâlik'e gidip sikâyet etmislerdi. O sirada Enes ibn Mâlik Basra'da yerlesmisti. Bu sikâyetin ona yapilmasi, Enes'in resmî bir sifati oldugundan degil, Peygamber'in mühim bir sahâbîsi olmasi i'tIbâriyle bir dert yanmakti. Ve yakin bir ihtimâl ile Haccâc'a karsi isyankâr bir vaziyet almak hususunda Enes'in fikrini sormakti. Enes, Haccâc'in daha aci ve kanli bir fitne kapisini açmamasi Için, sikâyetçilere sabir tavsiye etmis ve daha büyük bir fitnenin önünü almistir.

Taberânî'nin Abdullah ibn Mes'ûd'dan sahîh senedle rivayet ettigi hadîste de Peygamber (S): "Dün bu günden, bu gün de yarindan hayirlidir" buyurmustur. Su da kaydedilmelidir ki, mazinin hâlden, hâlin de istikbâlden hayirli olmasi umûmî ve mutlak bir kaaide degildir. Bâzi zaman olur ki, onda serr, geçenden daha az olur. Meselâ Umer ibn Abdilazîz zamani, Haccâc'm zulüm devrinden bir müddet sonra idi. Sübhesiz ki, Râsid Halîfeler devrini andiran âdil bîr idare hâkimdi. Bunun için Hasen el-Basrî; hâlin mâzîyi aratmasi kaai-desi, mutlak degil, ekseriyete hamledilmistir, demistir.

[19] Basliga uygunlugu "Ve ne fitneler indirildi" sözünden alinir. Buhârî bunu burada iki senedle getirdi. Bunun bir rivayeti ilim Kitabi, "Geceleyin ilim ve va'z bâbi"nda geçmisti.

Peygamber'in ru'yâda görüp de haber verdigi fitneler ve ni'metler Allah'in bildirmesi olan vahy yoluyla kendisine bildirilen seylerdendir. Peygamber'in ru'-yâlan da vahiydir: "Üigil ii' fW J *sj ji = Ben ru'yâda seni bogazliyorum diye görüyorum" (es-Sâffât: 102) âyeti, Ibrahim'in Ismâîl'i yâhud Ishâk'i kesmeye me'-mûr oldugunu haber veren âyettir.

Bu hadîste nice mu'cizeler vardir: Peygamber, ümmetine kendisinden sonra ugrayacaklari fitneler ve musibetleri, hem de nail olacaklari hudûdsuz nI'-met ve rahmet hazînelerini haber vermistir. Bir de "Giyinik çiplaklar" zümresinden yâhud örtülü olmakla beraber elbisesinde israf ve tebzîr edecek nice kadinlarin zuhur edecegini de haber veriyor. Mü'minlerin annelerini uyandirmaya tesvik etmesi de, kendilerine va'z etmek, sadaka vermeyi ve israfi terketmeyI, Peygamber kadinlari olmalariyle aldanmayarak ibâdet ve tâatlerden gaflet etmemelerini bildirmek içindir. Müsriflikle giyinenlerin âhirette çiplak olmalari, hasenelerden soyunmus olmalarindandir.

[20] Bu hadîsi Müslim, îmân'da, Ebû Hureyre'den: "Kim bize silâh çekerse, o bizden degildir" fikrasiyle baslatir, "Kim bize hîle ve hiyanet ederse, o bizden degildir" suretinde rivayet eder. Taberânî ile Ebû Nuaym'm Abdullah ibn Mes'ûd'dan rivayetlerinde, hadîsin sonunda: "Htle ve hud'a sahihleri cehennemdedir" ziyâdesi vardir. Her iki rivayete göre, hadîsin tamâmi bu fikralarin birlesmesiy-ledir.

Bu siddetli tehdîd, bu adam Islâm camiasindan çikar ve tevbe ederse, tev-besi kabul olunmaz, cehennemlik olur ma'nâsina degildir; sakindirmak içindir.

[21] Bu da vukariki hadîsin hasVa bir sahâbîden rivayetidir.

[22] Bu hadîslere göre fsiâm Devleti'ne karsi silâhli isyan edip bu tecâvüzü mesru' saymak, Islâm birligi ni'metine nankörlügü gerektiren büyük bir suçtur. Islâm hukukuna göre bunun tenkili vâcibdir. Rasûlullah, müslümânlari böyle silâhli ihtilâlden men' edip sakindirarak Veda Hacci'nda Minâ'da yaptigi hutbesinde: "Sakin benden sonra küfür hâlindeki bedevîlik hayâtiniza dönüp de birbirini-zin boynunu vurmaya kalkismayiniz" buyurmustur. Son hadîs saka bile olsa, kardesine silâhla isaret etmenin ne kötü bîr sonuca götürebilecegini en belîg sekilde belirtmektedir.

[23] Bu hadîslerin birer rivayeti Namaz Kitâbi'nda, Mescid'lerin evvelinde geçmisti. Bunlardan anlasilan, meskûn yerlerde, ibadethanelerde, çarsi, pazar gibi insanlarin toplu bulunduklari yerlerde herhangibir kazaya sebeb olmamak için, silâhla dolasilmamasi, sayet silâhi varsa tedbîrini alarak iyice emniyetini korumaktir.

[24] Peygamber'in maksadi -Allah, Rasûlü'nün murâdini en bilendir-, müslümân ile sövüsmek fisk ve fucûr ehlinin; müslümânla kital de küfür ehlinin sânindan oldugunu beyân olsa gerektir. Küfür ehlinin sânindan olan ahlâk ve fiiller vakia insani âsî mertebesinden de düsürüp hemen îmânini selbetmez. Fakat îmâni yaralayip sahibini Allah korusun, küfür ve nifak helak vâdîlerine sürüklemesinden korkulur...

[25] Yânî benden sonra hakki örtücü kâfirlere dönmeyiniz. Çünkü küfrün ma'nâsi, lügatte "Örtmek"tir. Bu fiiller insani küfre götürür. Dâvûdî: Bunun ma'nâsi: Mü'minlere, kâfirlere yapacag niz fiilleri yapmayiniz, demektir dedi (Kastallâ-nî).

[26] Hadîsin bir rivayeti Hacc Kitabi, "Minâ günlerinde hutb^e bâbi"nda geçti.

Sanki Ebû Bekre: Ben kendimi savunmak için bir kamis deynegine bile el uzatmadim ve elime almadim. Çünkü ben müslümânlarin birbirleriyle kital yapmalarim dogru görmem, onlarla nasil olur da silâhla mukaatele ederim, demis oluyor. Bu hâdisenin sebebi sudur: Muâviye, Ibnu'l-Hadramî'yi Basra'ya gönderip, onlarin Alî'ye karsi harbe girmelerini istemisti. Alî de Câriye ibn Kudâ-me'yi gönderdi. O da onu muhasara etti. Ibnu'l-Hadramî de bir eve girip orada saklandi. Câriye onun bulundugu evi üzerine yakti. Bunu el-Askerî zikretti. Ta-berî de otuzsekizinci yil hâdiseleri içinde Ebû'l-Hasen el-Medâinî yolundan böyle tahrîc etmistir... (Kastallânî)

Ebû Bekre'nin sözü, kendisinin Islâm'da fitneye karismayi dogru görmedigini ve iki taifeden birinde yer almayi da dogru görmedigini göstermektedir.

[27] Bunun bir rivayeti, bundan daha bütün olarak Hacc Kitâbi'nda geçmisti.

[28] Yâni amelleriniz müslümânlarin boyunlarini vurmakta kâfirlerin amellerine benzemesin. el-Muzhirî: Yânî ben dünyâdan ayrildigim zaman bizler benim ardimdan, üzerinizde bulundugunuz îmân ve takva üzerinde sabit olunuz; hiçbir kimseye zulmetmeyiniz ve müslümânlarla muharebe etmeyiniz. Bunun bir rivayeti ilim Kitâbi'nda geçmisti (Kastallânî).

[29] Baslik, hadîsten bir parça oldugu Için, uygunluk tamdir. Bunu Müslim de Fi-ten'de getirmistir.

"Men teserrefe lehâ" Ona tesebbüs edip girismek suretiyle onu görmeye ve muttali' olmaya çalisan ve ondan yüz çevirmeyen ma'nâsinadir.

Testesrifhû: Helake bakmasi sebebiyle fitne onu helak eder demektir.
el-îstisrâf: Bir adama zulm ve cevr eylemek ma'nâsinadir ve gözünü yukari kaldirarak günese bakar sekilde bir nesneye bakmak ma'nâsinadir ki, dikkat ve mübalaga zimmmda olur (Kaamûs Ter.)

[30] Bu da ayni hadîsin baska yoldan bir rivayetidir. Bu hadîslerde fitnelerden sakindirma ve fitnenin serri, ona girmekle olacagi hükmü vardir. Fitneden mu-râd, her çesit fitnedir, yâhud Iktidar talebi hususundaki ihtilâftan çikan fitnedir. Insan bunda hakli olanla bâtil olani bilemez... Bir taife evlere girip karismamayi söyledi. Digerleri de fitne beldesinden baska yerlere gitmeyi ögütledi... (Kas-tallânî).

[31] Bu hadîsler, Islâm Dîni'nin beser hayâtina ne derece kiymet verdiginin delilleridir.
Öldüren atese girmeye hakk kazanir, fakat ölenin günâhi nedir ki, atese girecektir? Buna söyle cevâb verildi: Bunlarin suçlari bir ve esit degildir. Bunda silâhla yönelme fiili ve kital vukû'u vardir. Öldüren, kital ve öldürmeye karsilik azâb olunur; ölen de yalniz kitale karsilik azâb olunur, sirf azm üzerine azâb olunmaz (Kastallânî).

[32] Buhari burada hadisin çesitli yollarini ve senedlerini ayri ayri bildirmistir

[33] Basliga uygunlugu "Onlarin bir cemâati ve devlet baskanlari bulunmazsa" sözünden alinir. Agaç dibini isirmaktan murâd, sartlariyle bir imâm bulunup ona bey'at edinceye kadar fitnelerden ayri kalmaktir.
Bunun bir rivayeti Nübüvvet Alâmetleri Kitâbi'nda da geçmisti. Bunu Müslim de Fitneler'de getirmistir. Rasûlullah'in mutlak surette hayir ve saadet olan zamanlardan sonra gelecegini haber verdigi fitneler, musibetler, Hz. Usmân'in sehîd edilmesiyle baslamis, Cemel, Siffîn, Kerbelâ, Hârre, Ka'be'nin tecâvüze-ugramasi facialari birbirini ta'kîb etmistir. Bunlardan sonra serr ile karisik hayir devrine, Kaadi Iyâd, "Umer ibn Abdilazîz zamanidir" demistir. Umer ibnu'l-Abdilazîz "Emîru'l-Mü'minîn" unvâniyle anilir. O tamâmiyle Islâm umdelerine göre idare ettigi için,' 'Ikinci Umer" diye anilir. IkIbuçuk seneye yakin devri, Râsid Halîfeler devrine katilarak, hakîkî hilâfet devri kapanir. Bundan sonra "Emirlik ve Saltanat" üzerine kurulan ve babadan ogula ageçen mutlakiyet sistemi idareler devri baslamistir. Bunu Muâviye, oglu Yezîd'i halef ta'yîn etmekle baslatmisti. Muâviye bu emaret saltanatina Umer devrinde Sâm VâlîII-gi zamaninda baslamisti. Umer Sâm ve Filistin'i ziyaretinde Muâviye'nin bu zi-yaretinden hoslanmayarak "Bu da Arablar'm kisrâsidir" demistir.

[34] Bunun bir rivayeti Tefsîr'de de geçmisti.
Aynî'nin Vâkidî'den naklettigi nuzûl sebebi sudur: Bu âyet, Mekke'de ikaa-met eden ve müslümân olduklarim söyleyen birtakim kimseler hakkinda inmistir. Onlar Medine'ye hicret etmeyip, zahirde îmân etmis görünürlerdi. Hakikatte nifaklarini gizlerlerdi. Bedir harbi açildigi zaman da bunlar müsriklerle beraber Mekke'den çikip müslümânlarla harbetmeye gelmislerdi. Fakat melekler bunlarin suratlarina çarparak, omuz köklerine vurarak bunlari öldürmüslerdi. Buniar ölürken yâhud cehenneme sevkolunurken, meleklerin bunlara: Niye bu zuîmü Islediniz? suâlleri ve onlarin cevâblan bu âyette bildirilmistir.

[35] Bu baslik, Taberî'nin Ebû Hureyre'den rivayet ettigi hadîsin lafzidir, denildi. (Aynî).

[36] Hadîsin basliga uygunlugu ma'nâsmdan alinir. Buhârî bu hadîsin aynini, sened olarak da Rikaak Kitabi, "Emânetin kaldirilmasi bâbi"nda getirmisti.
Kur'ân âyetlerinde, hadîslerde hem devlet ve ulü'I-emr gibi mühim konularda zikrolunan bu "Emânet" kelimesinin, zikrolundugu konulara göre ma'-nâlan vardir. Hepsinde "Emânet", umûmî bir ta'bîr ile "Hiyanet" mukaabili kullanilmistir. Bu hadîsin bas tarafindaki "Emânet" kelimesinin ma'nâsi, fitrî dîn duygusuyla kesbî ibâdet, adalet ve medeniyet umdeleri oldugu açik olarak anlasilmaktadir. Bu kutsal duygunun ve Allah'a karsi ubudiyet, insanlar arasinda içtimaî bir nizâm ve emniyet te'mîn eden umdelerin Allah tarafindan insanlarin gönüllerine nasil ilham ve vahy olunup, sonra birer birer nasil silinip gittigini Huzeyfe en belîg bir uslûb ile Peygamber'in dilinden nakletmistir...
Hadîsin ikinci fikrasinda da Islâm nuru dogdugu ve yayildigi müddetçe ziyasini saçtigi yerlerde müslim- gayrimüslim bütün ferdler arasinda umûmî bir emniyet ve i'timâd kurulup, o nurun sönmesiyle bütün gönülleri umûmî bir emniyetsizlik karanligi kapladigi tasvir olunmustur.
Hadîsin üçüncü fikrasinda Huzeyfe, hem bu emniyet devrinde yasadigim, hem de Içtimaî nizâm bozulup emniyetsiz bir muhît içinde kalarak, Fulân'dan ve Fulân'dan baska kimse ile muamelede bulunmadigini bildiriyor. Huzeyfe, Usmân'irt sehîd edilmesinden kirk gün sonra, yânî hicretin otuzaltinci yilinda vefat ettigine göre, o faciayi meydana getiren günlerin çetinligini ve emniyetsizligini görüp ifâde etmis oluyor... "Fulân ve Fulân'dan baska" kinâyesiyle, muamele yapilmaga hakk kazanacak kimselerin azligini bildirmek istiyor. Buradaki "Mubayaa" lafziyle, siyâsî ve umûmî bey'at ma'nâsi da kasdolunabilir...

[37] Bu baslik "Ayn" yerine "Gayn" harfiyle de rivayet edilmistir ki, buna göre ma'nâ garîb yasamak, bir zabta göre "Gayn" ve keskin "Zây" ile "Teazzub" gelmistir ki, buna göre sehirlerden uzakta ve yalniz yasamak ma'nâsina olmus olur.

[38] Seleme ibnu'1-Ekva' (R) Medine'de 74 târihinde ve 80 yasinda vefat etmistir. O sirada Haccâc, Hicaz Vâlîsi olarak Medine'de ikaamet edip türlü bahanelerle Peygamber'in sahâbîlerini öldürüyordu. Seleme (R) çölden Medine'ye döndügünde, onu da yanma çagirip: Ey Seleme, sen mürtedsin. Çölden Medine'ye hicret ettikten sonra tekrar dönüp çöle gitmissin! diye 80 yasindaki bu ihtiyar sahâbî-yi korkutup tehdîd etmisti. Haccâc bu sözü ile Abdullah ibn Mes'ûd'un su hadîsine isaret etmek istiyordu: "Allah faiz mali yiyen kisiye la'net etsin... ve Medine'ye hicret ettikten sonra çöl hayâtina dönen kisi de mürteddir". Haccâc bu sözüyle, Ridvan agaci altinda Rasûlullah'a üç kerre bey'at eden bir sahâbîyi öldürmek yâhud da gözünü yildirmak istiyordu. Seleme, çölde yasamasina Rasû-Iullah'in izin verdigini bildirmekle cevâb vermis oluyor. Rebeze, Medine civarinda bir bâdiyenin adidir. Umer zamaninda zekât develerinin yayilmasi için koru edinilmisti.

[39] Hadîs, fitne zamaninda sürülerini alip daglara ve otlak arazîlere kaçmak ve selâmette kalmak bakimindan koyunun önemini ve hayirliligini ifâde etmektedir.

[40] Umer'in bu sözü söyle de tercüme edilmistir: "Biz Allah Taâiâ'yi Rabb, Islâm'i dîn, Muhammed'i rasûl olarak kabul ve tasdik ettik".

[41] Bu âyetin nuzûl sebebi bu kissa olmustur diye tefsirlerde zikrolunmustur.

[42] Basliga uygunlugu "Biz fitnelerin serrinden Allah'a siginiriz" sözündedir. Bu hadîsin bir rivayeti Duâlar'da da geçmisti. Peygamber'In fitnelerden Allah'a siginmasi, ümmetine ögretmek içindir. Bunun bâzi rivayetleri Ilim ve Kusûf'ta da geçti.
Bu hadîste babasinin kim oldugunu soran zât, Kisrâ'ya elçi olarak gönderilen Abdullah ibn Huzâfe es-Sehmî'dir. Müslim'in rivayetine göre, bu Abdullah, babasindan baska bir babaya nisbet ve bir kavga ettikçe: "Fulân'in oglu" dîye ayiplanirdi. Anasi böyle bir suâl sordugunu isitince: Senden daha fena bir evlâd görmedim. Ananin Câhiüyet günlerinde kadinlarin isledigi seylerden birini islemedigini nereden biliyordun? Ya anani âlem nazarinda rüsvây edeydin iyi mi olurdu? diye azarlamis. O da cevaben: Vallahi eger beni zencî köleye ilhak etmis olaydi, onu kabul ederdim! demistir (Tecrîd Ter., I, 79).

[43] Peygamber bu hadîslerde meydana gelecek fitnelerin, musibetlerin çikis yerini, cihetini bildirmistir. Peygamber'in vefatindan sonra çikan fitnelerin hepsi, dogu tarafindan çikmistir. Ilerideki fitnelerin çikis yerleri de orasi olacagini ifâde eder. "Seytânin boynuzu" ta'bîri de temsilden Ibarettir.

[44] Bunun bir rivayeti Yagmur Duâsi'nda geçmisti. "Kam", bir asirda yasayan insanlarin tabakasi ma'nâsma geldigi gibi, içinde bir peygamber zuhur eden bir müddette yasamis olanlara da, ilim ehlinden bir tabakaya da denir... Buna göre "Seytânin karni", seytânin hizbi ve ümmeti demek olur. Nitekim Deccâl o havaliden, Irak cihetinden

yikacaktir, demislerdir...

[45]

Basliga uygunlugu, içinde fitne bulunmasi yönündendîr.

Bunun bir rivayeti Tefsîr'de de geçmisti. O zât, âyetle fitnedeki kitalin mes-rû'Iuguna delîl getirmisti, ibn Umer gibi kitalden çekinenleri redd vardi. Ibn Umer verdigi cevâbla, fitne harbinin müslümânlar arasinda olan iktidar ve me-liklik harbi olmadigini, fitne harbinin müsrik baskilarindan kurtulmak için yapilan harb oldugunu anlatmis oluyor.

Âyetin ma'nâsi, fitne yânî sirk ve tefrika olmasin da dîn hep Allah için olsun, yalniz Allah'a boyun egilip itaat edilsin. Hâlbuki "Allah katinda dîn, islâm'dir". Bunlarda Tevhîd dîni olan Islâm'dan baska bir dîn bulunmasin, fitnenin basi olan sirk kalksin... Allah'in kullarim baskalarina mahkûm tutan bâtil dînler Hakk Dîn karsisinda yikilsin, hakk hâkim olsun da fitne ve mihnetle kimse hakk ma'bûddan baskasina itaat ve inkiyada sevk ve cebredilmesin... (Hakk Dîni, I, 698; III, 2403).

[46]

Buhârî bunu et-Târthu's-Sagîr "inde Abdullah ibn Muhammed el-Müsnîdî'den se-nedli olarak rivayet etmistir. Bu Imru'u'1-Kays ibn Abis el-Kindî'dir. Bu beyitlerin Amr ibn Ma'dikerb'e âid oldugunu Ebû'l-Abbâs el-Muberred el-Kâmilfî't-TârîhInde, es-Suheylî de Ravdu'l-unffî TefsiriSîretiibn Hisâm 'mda kesin olarak belirtmislerdir (Kastallânî).

[47]

Bu hadîsin birer rivayeti Namâz'da, Mevâkît bâbi'nda; Zekât'ta, Oruç'ta ve Nübüvvet Alâmetleri'nde de geçmisti. Oralarda da bildirildigi gibi Fitne, aslinda imtihan ve denemedir ki, Türkçe'si sinama demektir. Hâlisi karisiktan belli olsun diye altini, gümüsü potada eritmege fitne dendigi gibi, Iyiligi, kötülügü belli olsun diye insana edilen her muameleye de fitne denilir. Bu lafzin ma'nâlan çoktur, hepsi de bu ma'nâdan dallanip budaklanir.

Umer kapinin kendi zâti oldugunu bildigi hâlde, kendisinden sonra gelecek fitneden suâl etmesi, fitnenin azametini bildigi ve sayet tafsilâtini unutmus-sa hatirlamasi içindir. Kendi zamaninda belki mukaddimeleri meydana çikar diye korkuyormus.

[48]

Basliga uygunlugu "Usmân'a izin ver, onu da kendisine isabet edecek belâ ve imtihan ile beraber cennetle müjdele" sözünden alinir. Bu da denizin dalgalanmasi gibi olan fitneler toplulugundandir. Bunun için Peygamber belâyi ona tahsis etti. Umer üzerine cereyan edecek birsey zikretmedi. Çünkü Umer, Usmân'in imtihani gibi üzerine tasallut, imamligin geri alinmasi istegi, haremine taarruz ve çirkin islere nisbet gibi imtihan edilmedi. Bunun bir rivayeti, Ebû Bekr'In fadli bölümünde geçmisti. Bunun birkaç rivayetini Müslim de Fadâil'de getirmistir.

[49]

Basliga uygunlugu Usâme'nin sözünden alinabilir. Bunun bir rivayeti Cehen-nem'in sifati'nda geçti. Müslim de bunu, kitabinin sonunda "Ma'rûfu emr bâ-bi"nda getirmistir. Bu hadîs devlet adamlariyle güzel muaseret ve onlara karsi lütuf ile muamele edilmesi, halkin dileklerini tatli dil ile teblig ve gizlice Ögüt verilmesi hükümleri alinir...

[50]

Basliga uygunlugu, Cemel günlerinin siddetli bir fitne olmasi, vak'asi meshur olup Alî ile Âise arasinda vâki' olmasi bakimindandir. Çünkü Âise bunda bir deve üzerinde bulundugu için bu isimle isimlendirilmistir.

Magâzî'nin sonunda geçen rivayet daha genistir. Orada Ebû Bekre: Cemel vak'asi günlerinde cemel yaranma katilarak (Alî'ye karsi) onlarla birlikte harb etmege basladiktan sonra, daha önce Rasûlullah'tan isittigim bir kelime ile Allah bana hayir ve menfâat ihsan buyurdu (da Cemel yaranma katilmadim).. demis ve hadîsi nakletmistir. Ebû Bekre, Kisrâ'nul kizi hadîsinden, Âise'nin deve üzerinde bir asker birligi idare etmesine intikaal edip hareketini yeniden ta'yîn etmis ve onlara katilmamistir.

[51]

Bunun cfa basliga uygunlugu, bundan Öncekinin uygunlugu gibidir...

[52]

Bu da bundan önceki hadîsin bir tarafidir. Buhârî bunu getirmekle Ebû Meryem'in hadîsini kuvvetlendirmek istemistir... (Aynî).

[53]

Bunlarin da asil basliga bir fasil gibi olan unvansiz bâb'a fer'î bir ilgisi oldugu meydandadir. Kirmânî: Bu iste agir davranmak nasil ayip olur? dedi. Ben de: Çünkü bu (geri kalmak) "Mü 'minler kardestirler, kardeslerinizin arasini iyües-tirin..." (el-Hucurât: 10) gereginden geri kalmaktir, derim (Aynî).

[54]

"lzâ"nin cevâbi, hadîste zikredilen ile yetinildigi için hazfedilmistir.

[55]

Yânî iyiler mükâfatlanir, kötüler cezalanip azâb olunurlar. Dünyâda amelleri iyi olanlar, âhirette durumlari iyi olur. Dünyâda amelleri kötü olanlar, âhirette kölü (jlurlar.

[56]

Basliga uygunlugu açiktir. Buhârî bunun birer rivayetini Hasen ibn Alî'nin faziletlerinde ve Peygamberlik Alâmetleri'nde de getirmistir. Orada da bâzi açiklamalar verilmisti..

[57]

Basliga uygunlugu "Akabinde ben Abdullah ibn Ca'fer'in ogullan Hasen ve Hüseyin'in yanina gittim" sözlerinden alinabilir. Çünkü bu sözde Hasen'in cömertligi ve seyyidligîne bir delâlet vardir. Zîrâ cömerdin seyyid olmasi sâlih olur... (Aynî).

[58]

Basliga uygunlugu gaybette, huzurunda söylenenin aksini söylemenin bir nevi' gadr olmasi bakimindandir. Hadîsin bir rivayeti Cizye'de geçmisti. Müslim de bunu Magâzî'de getirmistir. Bu hadîste kendisi lehine bey'at yapilmis olan imâma itaat vucûbu ve onun aleyhine çikistan men' hükmü ve o imâm cevr etse bile fâsikligi sebebiyle bey'ati çözülmiyecegi hükmü vardir.

Yezîd, Medîneliler'in kendisinin bey'atini reddettikleri haberi ulasinca, onlar için Müslim ibn Ukbe el-Murrî maiyyetinde bir ordu hazirladi ve ona, Medîne-liler'e üç kerre dönmelerini, yoksa kendileriyle harb edecegini bildirmesini emretti, sonunda gâlib gelince Medîne'yi orduya mübâh kildi (Kastallânî).

[59]

Basliga uygunlugu, Ebû Berze'nin ayipladigi kimseler zahirde dîn isini yerine getirmek ve hakka yardim etmek için mukaatele etmeyi izhâr ediyorlar, bâtinda ise ancak dünyâ için mukaatele ediyorlar olmasi bakimindandir (Aynî).

[60]

Nifak, kisinin diliyle îmân açiklayip, gönlünde küfrü saklamasidir. Huzeyfe'-nin bildirdigi gibi, nifak ile sifatlanan münafiklar, saadet asrinda Abdullah ibn Ubeyy ibn SelûTun baskanligi altinda tesekkül etmis habîs bir zümre idi. Bunlar îmân ile küfür arasinda bir nifak perdesine bürünerek hayâtlarini korumuslardi. Fakat saadet asri geçtikten sonra, îmân ile küfür arasinda bir nifak merhalesi kalmamistir. Çünkü bir müslümân gönlünde küfrü gizlemekle mürted olur. Bâzi âlimler de Huzeyfe hadîsini söyle te'vîl etmislerdir. Saadet asrinda münafiklar harb gibi içtimaî birligi gerektiren her iste yan çizerlerdi. Fakat görünüste îmân izhâr ettiklerinden Peygamber bunlarin Uhud, Tebûk seferlerindeki döneklikleri gibi birçok bozguncu hareketlerine ragmen, ceza ta'yîn etmezdi.... Hu-zeyfe'nin dedigi gibi,bilâhare Islâm Dîni tamâmiyle kuvvet kazaninca, artik îmân ile küfür arasinda bir ayirici sinir olan nifak maskesi atilmis "Ke lâ teferrakû = Birbirinizden ayrilmayiniz" (Âlu îmrân: 103) düstûruna göre bozgunculuk, îmândan sonra islenen bir isyan, bir küfür olarak görülmüstür ki, cezasi tenkildir.

[61]

Bunun sebebi sudur: Belâ ve siddet o kadar siddetli olur ki, musibetlerin en büyügü olan ölüm bile kisiye daha hafif gelir de i'tikaadmda iki musibetin hafifini temenni eder. Bu, fitnelerin zuhuru, bâtilin ve bâtil ehlinin galebesi ile dînin gitmesi korkusu ve ma'siyetlerin meydana gelmesi zamanidir...

Yânî dîninden vazgeçirmek ve vatandan çikarmak gibi, insanlari azaba ugratacak belâ ve mihnet, ölümden daha agirdir. Ölümü temennî ettiren hâl, ölümden daha agirdir.

"Fitne ölümden daha beterdir"; "Fitne öldürmekten daha büyüktür" (el-Bakara: 191, 217).

[62]

Devs, Ebû Hureyre'nin kabîlesidir. Zu'l-Halasa onlarin putu idi.

Zu'l-Halasa, Yemen'de bir puthânenin veya onun içinde bulunan bir putun ismidir. Buna Yemen Ka'besi denilirdi. Asil Ka'be'ye de "Ka'betu's-Sâmiyye" denilirdi. "Halasa" kelimesi "Hâlis" ismi failinin cem'idir. Gûyâ orada tavaf ve Ibâdet edenler, hâlis ve temiz olurlarmis da onun için böyle isimlendirilmistir. Rasûlullah, Yemen'deki bu put evini Cerîr ibn Abdillah kumandasinda yüzelli kisilik süvari göndererek yiktirip yok ettirmisti. Bu vak'ayi Cerîr bizzat tafsîlâtiyle anlatir: Müslim Ter., Fadâilu's-Sahâbe, Cerîr'in faziletlerinden bir bâb, VII, 399-400.

IbnlBattâl söyle dedi: Bu hadîs ve benzerlerinden murâd, dînin bütün yeryüzünde tamamen kesilip hiçbir eseri kalmayacak demek degildir. Çünkü Islâm Dîni'nin kiyamete kadar bakî kalacagi sabittir. Ancak dîn zayiflayip basladigi gibi garîblige dönecektir (Kastallânî).

[63]

Basliga uygunlugu, Kahtân'dan çikacak bir adamin insanlari sevketmesi, ancak zamanin degistirilmesi ve Islâm hâllerinin tebdilinde olmasi bakimindandir. Çünkü bu adam, Allah'in hilâfeti kendilerinde kildigi serefli kimseler toplulugundan ve Peygamber kabîlesindtn degildir. Bu adam gayri mesru bir gasbla idareyi ele alip insanlari zorbalikla ve hiçbir hürriyet tanimayarak sevk ve idare edecektir ki, bu sekilde idare, fitnelerin en siddetli olanlarmdandir.

[64]

Bu Enes hadîsi, Hicret Bâbi'mn sonlarinda Humeyd yolundan, Abdullah ibn Selâm'm Islâm'i hakkinda ulastirilmis olarak geçmisti. Bir rivayeti de Nübüvvet Alâmetleri'nde geçmisti.

[65]

Busrâ, Suriye'deki Harran kasabasidir. Vaktiyle Dogu Roma Imparatorlugu'-nun ma'mür bir sehri ve Hnstiyanligin dînî merkezlerinden biri idi. Islâm Âle-mI'nin Rûmlar'la ve Hristiyanlik'la ilk siyâsî ve askerî çatismasi, Busrâ'da oldugundan, hadîste ve Islâm târihinde çok zikrolunur.

Sarihlerin ve tarihçilerin bir kismi, hicrî 654 yilinda bir volkan patlamasiy-le birlikte meydana gelen büyük atesin, Peygamberin bu hadîsinde haber verdigi ates oldugu görüsünü ileri sürmüslerdir. Buna göre, Peygamber'in yedi asir önce haber verdigi bu tabiat hâdisesi, haber verildigi gibi tahakkuk etmistir ki, sübhesiz bu peygamberliginin dogrulugunun en canli sâhidlerinden birisidir. Bâzilari da bunun, kiyamete yakin büyük alâmetlerden olup, o zaman meydana gelecektir diye anlamak istemislerdir.

[66]

Furât, Erzurum daglarindan dogup Küçük Asya kit'asmm birçok yerlerim dolastiktan sonra Basra Körfezi'ne dökülen en büyük irmaklardan birisidir. Furât, birçok vesilelerle Rasülullah'm hadîslerinde geçer. Hilkatten beri akan bu muazzam nehrin bu uzun mecrasinda kimbilir ne hazîneler saklidir! Rasûlullah "Nehir kuruyarak kiymetli altin hazînesini açiklamasi zamani yaklasiyor" buyurmakla, bu büyük hâdisenin kiyamet alâmetlerinden oldugunu, dünyânin ömrü sona erecegi günlerin yaklasmakta oldugunun alâmeti bulundugunu haber vermis oluyor...

[67]

Bunun bir rivayeti Zekât'ta, "Sadaka vermeyi tesvîk bâbi"nda daha genis olarak geçmisti. Zekât kabul edecek kimse bulamamak, Iktisâdi degerlerin alt-üst oldugu, maddeye ihtiyâcin kalmadigi, kiyamet alâmetlerinin basladigi zamanlardir.

Bundan sonraki hadîs daha tafsîllidir.

[68]

Hadîs içinde îmânin fayda vermeyecegi zamani bildiren bu ifâdenin tamâmi söyledir: ' 'Onlar hâlâ kendilerine ille azâb meleklerinin gelmesini yâhud Rabb 'leri-nin gelmesini veya Rabb'inin âyetlerinden birinin gelmesini mi bekliyorlar? Rabb 'inin âyetlerinden biri geldigi gün, daha evvelden îmân etmis veya îmâninda bir hayir kazanmis olmayan hiçbir kimseye (o günkü) îmâni asla fayda vermez..." (el-En'&m: 158).

[69]

Bu sayilan seylerin hepsi kiyametin kopmasindan Önce meydana gelecek alâmetlerdir. Bunlar kiyametin kopmasinin yaklastigina delâlet ve isaret ederler. Son taraftaki alâmetler ise kiyametin ansizin kopacagini gösterir. Bunlarin en sür'at-lisi ise lokmanin agiza kaldirilip yutulmamasidir.

[70]

Bunu Müslim de Fiten'de (rakam: 114 "2939") getirmistir.

Kaadi Iyâd dedi ki: Bunun ma'nâsi sudur: O, Allah'a göre, onun elinde halk ettigi seyleri mü'minleri delâlete düsürücü ve kalblerini sübheye sokucu kilmaktan hakirdir. Fakat Allah'in ona o seyleri yaptirmasi, ancak îmânlilann îmânlarinin artmasi, kâfir, münafik ve benzerlerinin aleyhine de hüccet sabit olmasi içindir...

[71]

Bu hadîslerin birer rivayeti Hacc Kitâbi'nm sonunda Medine'nin faziletleri bâbi'nda da geçmisti.

Kaadi Iyâd dedi ki: Bu hadîsler Deccâl'in varliginin sahîhligi hakkindaki Ehli Sünnet mezhebi lehine hüccettir. O ayni ile bir sahistir ki, Allah onunla kullarini imtihan edecektir. Ve onu ilâhî mukadderattan olan bâzi seyleri yapmaga muktedir kilacaktir... Ve "Allah, îmân edenlere dünyâ hayâtinda da, âhi-rette de o sabit söz indînde sebat ihsan eder. Allah zâlimleri sasirtir. Allah ne dilerse yapar" (Ibrâhîm: 27). Sünnet ehlinin bütün muhaddîsler, fakîhler ve mütefekkirlerin mezhebi iste budur... (Nevevî) (Müslim Ter., VIII, 471).

[72]

Deccâl, zamanin âhirinde meydana çikip peygamberlik veya ulûhiyet iddia edecek bir yalanci olarak ta'rif edilmis ve mePûn ma'nâsma "Mesîh" ile vasiflan-missa da, bir hadîste "o^U-a OLijii ^ J ö£s = Zamanin âhirinde birçok Dec-câller olacaktir" buyuruldugu ve sarihler "Deccâlun" lafzini "Kezzâbün" ve "Mumerrihûn" ile tefsîr ettiklerinden, Deccâl'in bir degil, nice yalanci ve yaldizci makûlesi insanlar oldugu ve bunlarin dünyâ târihinin son zamanlarinda çokça görülecegi anlasilir.

Bu hadîslerin birer rivayeti Medine'nin faziletleri bölümünde de geçmisti.

[73]

Yânî Deccâl'In gözü sakattir, insanlari egri yola da'vet eder, Allah ise Hâdî'-dir, Insanlari dâima dogru yola irsâd eyler.

[74]

Bunun bir rivayeti Ta'bîr'de, "Ru'yâda Ka'be'yi tavaf etmek bâbi"nda da geçmis ve bâzi açiklama orada verilmisti. Hadîsteki Ibnu Katan'in adi Buhârî'nin Sahth'inde ez-Zuhrî'den rivayetine göre Abduluzzâ'dir ve Huzâa kabilesinden olup Islâm Dîni'nin zuhurundan evvel ölmüstür. Abduluzzâ'nm anasi Huvey-lid kizi Hâle'dir. Bu sebeble Hadîce, Ibn Katan'm teyzesi oluyor.

[75]

Bunun bir rivayeti Namaz Kitâbi'nm sonunda "Selâm'dan önce duâ bâbi"nda uzunca bir metinle geçmisti. "Fi's-salât = Namazda" demekle, vakia namazin hangi rüknünde bu duanin okundugu kat'î olarak bilinmis olmazsa da, duanin yeri namazin sonunda tesehhüdden sonra ve selâmdan evvel olmak lâzim gelecegi aklî karinelerden baska bâzi haberler ile de sabit oluyor. Nitekim ibn Mes'-ûd'un rivayetinin sonunda "iiiU siiii ^ jIJJ — Tesehhüdden sonra diledigi duayi seçer' buyurulmustur...

Oradaki duanin metni söyle Idi: "Allâhumme innieûzu bike min azâbVl-kabri. Ve eûzu bike min fitnetVl-MesîhVd-Deccâli ve eûzu bike min fitnetVl-mahya ve'l-memâti. Allâhumme innî eûzu bike mine'l-me'semi ve'l-magrami

(= Yâ Allah! Ben kabir azabindan Sana siginirim ve Mesîh Deccâl'In fitnesinden de Sana siginirim. Hayât ve memat fitnelerinden de Sana siginirim. Yâ Allah! Ben günâhtan ve borçtan da Sana siginirim)/" (Tecrîd Ter., II, 710-714 "460").

[76]

Hadîste bildirilen su ile ates, belki de hakîkate hamlolunmayip cennet ile cehennemin birer remzi olacaktir. Yânî Deccâl, cennet ile cehennemi temsil eden birtakim hârikalar gösterecektir. Bu da Yüce Allah'in kullarini imtihan ettigi fitnelerden birisidir. Fakat Allah müteakiben hakki izhâr ve bâtili ibtâl edecektir. Sonra onun kötülüklerini açiklayacak ve halka onun aczini gösterecektir.

[77] Bu hadîslerde Deccâl'in sifati olan "A 'veru" kelimesi "Aver" kökünden yapilmis bir sifattir. "Aver" bir gözün hissi, yânî görme kuvveti zail olmaktir. Murâd bir gözü olmaktir. "A'veru" sifati su ma'nâlara da gelmektedir:

a. Kötü ve kemter nesne.

b. Su korkak ve zaîf sahsa denir ki, haddizatinda hayirsiz ve faydasiz oldugundan ne bir hayir ve menfaat semtine delîl olur ve ne de bir kimse onun tarafina bir delâlet eder ki, cemâd kabilinden olmus olur.

c. Mahareti olmayan bed-delâlet kilavuza denir.. (Kaamûs Ter.)

Bu hadîslerin bâzi rivayetleri Peygamberler Kitâbi'nda geçti. Bunlarin birçok rivayetlerini de Müslim, Fitneler ve Saat Alâmetleri Kitâbi'nda getirmistir.

[78] Müslim'in Sahîh'inde Deccâl'e karsi çikacak bu yüksek iradeli zâtin Hizir oldugu bildirilmistir. Ma'mer de Cami'inde: Deccâl'e karsi çikan zâtin Hizir oldugu bize balig oldu, demistir. Hizir'in ölüp dirildikten sonra: Vallahi senin Deccâl oldugun hakkindaki simdiki kanâatim daha kuvvetlidir, demesi, Rasûlullah'in Deccâl'in sekaavet alâmetlerinden olarak ölüleri diriltmek hususunu da haber vermis olmasindandir. Bu hârikalarin bir zaman için imtihan olarak DeccâP-den meydana gelmesi, ilâhî takdirin eseridir.

Bunun bir rivayeti Hacc Kitâbi'nin sonunda "Medîne Haremi'nin kapilarindan bir bâb"da da geçmisti.

[79] Bunun da bir rivayeti yine Hacc Kitâbi'nin sonunda geçmisti.

[80] Bunun da bir rivayeti hem Hacc Kitâbi'nin sonunda, hem de Tibb'da geçmisti. "Insâatlah" istisnasi, teberrük içindir, her ikisinin de girmiyecegine sâmil olur denildi. Bir de bu istisna ta'lîk içindir, Deccâl'in girmiyecegine hass olur, tâû-nun Medine'ye girmesi caiz olur, denildi... (Kastallânî)

[81] Buhârî bu hadîsi burada iki senedle getirdi. Bunun bir rivayeti Fitneler'in evvellerinde, "Arab'a yaziklar olsun bâbi"nda, bir rivayeti de Peygamberler Kitâ-bi'nda geçmis ve oralarda bâzi açiklamalar verilmisti.

"Ye'cûc ve Me'cûc" isimleri Kur'ân-i Kerîm'in Iki sûresinde geçmektedir: el-Kehf: 83-98, el-Enbiyâ: 96-97. Bunlara âid tefsîri HakkDîniKur'ân Dili, IV, 3274-3292; IV, 3371-3374 sahîfelerinden okunmalidir. Bunun bir özetini Müslim Tercemesi, VIII, 403-408 "2880" rakamli hadîsin hasiyesinde vermistik.

[82] Bunun da birer rivayeti Peygamberler Kitabi, "Zu'1-Karneyn bâbi"nda ve Fit-neler'In evvelinde geçmisti.